

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՀԱՄ Կ (Ր) Կ ԿԿ-Ի ԿՈՒՆՏՊՐՈՊ ՐԱԺԻՆ

377-1
Ն-23

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԿՈՒՍԴՊՐՈՑԻ
Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ՇՐՋԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԴՅՏԶՐԱՏ

1931

ՈՒՐԵՎԱՆ

377.1
8-23

28

MAR 2010

ՀԱՄԿՐ) Կ ԿԿ.Ի ԿՈՒՀՏ-ՊՐՈԳՐԱԺԻՆ

ԾՐԱԳԻՐ

Կուսութալորոյան ցանցի ստե-
րին ողակներ համար 1931/32
ուսումնական տարի

2045

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԿՈՒՍԴՊՐՈՑԻ

ԾՐԱԳԻՐ

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆՆԵՐ

Հ Ա Մ Ա Ր

ԹԱՐԳՄ. 2. 164.

12493-57

ԳԵՏՀՐԱՑ 1981

ՅԵՐԵՎԱՆ

10 JUL 2013

53.955

Պետրասի տպարան
Պլավին 69 3 (P)
Հրատ. 1922
Պատկեր 6039
Տիպատ 1500

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԿՈՒՍԴՊՐՈՑԻ ԾՐԱԳԻՐ ԳՅՈՒՂԱ- ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

4-ԻՆ ԹԵՄԱ

ՅԵՐԿՈՒ ՍԻՍՏԵՄ

(Կապիտալիստական աշխարհ և ԽՍՀՄ)

Տնտեսության խորհրդային և կապիտալիստական սխտեմների արմատական տարբերությունները: Արտադրական հարաբերությունների յերկու սխտեմները: Արտադրության գործիքների ու միջոցների մասնավոր սեփականությունը բուրժուազիայի մոտ կապիտալիստական յերկրներում: Արտադրության հիմնական միջոցների սեփականությունը պրոլետարական պետության մոտ ԽՍՀՄ-ում (հողի, գործարանների, տրանսպորտի ու բանկերի ադգայնացումը ԽՍՀՄ-ում):

Պետության դերը այս յերկու սխտեմներում: Պետության դասակարգային եյությունը: Պրոլետարական պետություն և բուրժուական պետություն:

Բանլոր դասակարգի կապիտալիստական չահագործումը: Շահագործման հարաբերությունների բացակայությունը ԽՍՀՄ-ի սոցիալիստական սեկտորում: ԽՍՀՄ-ի պետական ձեռնարկություններն ու խորհանտեսությունները, վորպես հետեվողական սոցիալիստական ախայի ձեռնարկություններ: Կոլանտեսությունները, վոր

պէս տնտեսութեան արդիւնատեան տիրաւ։ Աշխատանքի սոցիալիստական ձեւերը մեր ձեռնարկութեանն են։

Ծանօթի յետեւից ընկնելը, վերապէս կապիտալիստական արտադրութեան զարգացման հիմնական խթան։ Մրցութեանը, անսկզունայնութեանը և անիշխանութեանը կապիտալիստական արտադրութեան մեջ։

Տնտեսութեան պլանային սխտեմը ԽՍՀՄ-ում

Ինքնուր զատակարար շահագործման աճումը, բանավորական որոշակի յերկարացումը, գործադրութեան աճումը, պրոլետարիատի աղքատացումը կապիտալիզմի զարգացման հետ միասին, մանր արտադրողներին քայքայումն ու աղքատացումը կապիտալիզմի պայմաններում։ Աշխատավորութեան նյութական մակարդակի սխտեմատիկ բարձրացումը, 7-փամյա բանավորական որ, հնգորդա անընդհատ շաբաթ, գործադրութեան վերացումը, գյուղատնտեսութեան վերելքն ու գյուղացիութեան հիմնական մասսաների նյութական բարեկեցութեան բարելավումը կոլեկտիվացման ուղիներով ԽՍՀՄ-ում։ Աղղային յեկամոտներին բախումը յերկու սխտեմներում, վորպէս այդ տարբերութեաններին արտահայտութեան։

Կապիտալիստական սխտեմի հակասութեանները։ Արտադրութեան հասարակական բնույթի և արտադրութեան միջնակի կապիտալիստական յուրացման հակասութեանները։ Արտադրութեան անսահմանական չափով ընդլայնելու կապիտալիստական ձգտման և ընդհանրական սահմանափակ հնարավորութեանների միջև յեղած հակասութեանը։ Այդ հակասութեանների շնորհիվ ծնունդ տանող և պարբերաբար կրկնվող տնտեսական ճգնաժամների՝ գերարտադրութեան ճգնաժամների անխուսափելիութեանը։ Գերարտադրութեան ճգնաժամ-

ների անկարելիութեանը ԽՍՀՄ-ում տնտեսութեան պլանային սխտեմի և աշխատավորական մասսաների ուղղամասն բարձրացող մակարդակի պայմաններում։ Պրոլետարիատի թվական աճումը, համախմբումը և հեղափոխականացումը կապիտալիստական յերկրներում կապիտալիզմի զարգացման հետ միասին։

Կապիտալիզմի բոլոր հակասութեաններին որումը, ճգնաժամների քայքայիչ ներգործութեան աճումը իմպերիալիզմի դարաշրջանում։ Իմպերիալիզմը, այդ փուլը, մահացող կապիտալիզմը, կապիտալիզմի վերջին ետապըն է։ Իմպերիալիզմը համաշխարհային սոցիալիստական հեղափոխութեան նախորդակն է։ Հոկտեմբերյան հեղափոխութեանը պրոլետարիատի միջադպային հեղափոխութեան սկիզբն է։

Ժամանակակից համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը, վորպէս մինչև այժմ յեղած կապիտալիստական ճգնաժամներից ամենալուրջն ու ամենախորը։ Ժամանակակից տնտեսական ճգնաժամը, վորպէս կապիտալիստական սխտեմի ընդհանուր ճգնաժամի ու քայքայման արտահայտութեան։

Պրոլետարական հեղափոխութեան անխուսափելիութեանը։ Կոմունիզմը պրոլետարիատի հեղափոխական պայքարի վերջնական նպատակն է։ Սոցիալիզմը կոմունիզմի առաջին աստիճանն է։ Կապիտալիզմից դեպի սոցիալիզմ անցման շրջանի տնտեսափոխութեանը։ Ռուսոբոլաշիի տիրապետութեան հեղափոխական տապալումը, քաղաքական իշխանութեան գրավումը և պրոլետարիատի դիկտատուրայի հաստատումը, վորպէս սոցիալիզմի անցնելու անհրաժեշտ պայմաններ։ Տնտեսութեան խորհրդային սխտեմը կառուցվող սոցիալիզմի սխտեմն է։

ՅԵՐԿՐԻ ԽՂՈՒՍՏՐԱՑՈՒՄԸ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱ-
ՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԼԾԱԿՆ Ե

(2 պարագլուխ)

Սոցիալիստական արդյունաբերության արագ զարգացումը կուսակցության տնտեսական քաղաքականության հիմնական խնդիրն է։ Արդյունաբերության առաջատար դերը ժողովրդական տնտեսության մեջ։ Մանր արդյունաբերության դերը՝ արտադրության միջոցների արտադրություն։

Լենինը ծանր ինդուստրիայի՝ վորպես սոցիալիզմի նյութական հիմքի՝ նշանակության մասին։ Ստալինը սոցիալիստական ինդուստրացիան մասին, վորը «ապահովում է արդյունաբերության հանրայնացված սեկտորի հաղթանակը մասնավոր տնտեսական սեկտորի հանդեպ»։ Խոշոր մեքենայական արդյունաբերության նշանակությունը դյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման համար։

Ինդուստրացիան ամենաարագ տեմպերի անհրաժեշտությունը ԽՍՀՄ-ի տնտեսական ինքնուրույնության և պաշտպանունակության ապահովման համար. տառը տառում տեխնիկական-տնտեսական տեսակետից առաջաՎոր կապիտալիստական յերկրներին հասնելու և անցնելու խնդիրը։ Մանր արդյունաբերության ամենաարագ զարգացման նշանակությունը թեթև արդյունաբերության աճման ապահովման համար։ Ինդուստրացիան վորպես ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմի կառուցման վորջ օլոյնի հիմունք. հնդամյակը վորպես ԽՍՀՄ-ի ինդուստրացիան դործնական պլան։

ԽՍՀՄ-ի ինդուստրացիան հաջողությունները։ Արտադրության և արդյունաբերական շինարարության աճման բուռն տեմպերը։ Հնդամյակի կատարումը մի շարք ճյուղերում յերկու ու կես և յերեք տարում։ Հնդամյակը չորս տարում կատարելու հնարավորությունն ու անհրաժեշտութունը։ Արտադրության դործիքների ու միջոցների արտադրման (ծանր արդյունաբերության) տեսակարար կշռի ավելացումը։ Արդյունաբերության սոցիալիստական ձեվերի հնչող դերակշռությունը։

«Ով ում» հարցի լուծումն արդյունաբերության մեջ ի նպաստ սոցիալիստական ձեվերի։ Արդյունաբերության զարգացման ներկա մակարդակի անբավարար լինելը և տեմպերի հետագա արագացման անհրաժեշտությունը։

Մեր արդյունաբերության համար ըստ ամենայնի առաջավոր տեխնիկական բազա ստեղծելու անհրաժեշտությունն ու հնարավորությունը։ ԽՍՀՄ-ի ելեկտրիֆիկացիայի սլանի նշանակությունը։ Ելեկարոտեխնիկական արդյունաբերության ծավալման խնդիրները։

Վառելանյութն ու մետաղը վորպես ինդուստրացիան բազա։ Ածխի հանույթի ու մետաղադրայի (չուգունի, պողպատի հանույթ) զարգացումը, վորպես վորջ արդյունաբերության և բովանդակ ժողովրդական տնտեսության զարգացման հիմունք։ Յերկրորդ ամխա-մետաղադրական բազայի՝ Ուրալ-կուզնեցկյան կոմբինատի ստեղծման խոշորադուն նշանակությունը։ Մեքենաշինարարության, դյուղատնտեսական մեքենաշինության և քիմիական արդյունաբերության հետագա ծավալման խնդիրները։ Թեթև արդյունաբերության ավելի արագ ծավալման անհրաժեշտությունն ու հնարավորությունը

ծանր արդյունաբերության և բովանդակ ժողովրդական տնտեսության զարգացման ներկա մակարդակի ու տեմպերի կապակցությամբ:

Տրանսպորտի հետամնացությունն այն պահանջներին, վոր նրան առաջադրում է վողջ ժողովրդական տնտեսության բուռն աճումը: Կուսակցության ԿԿ-ի հոտիսյան (1931 թ.) պլենումի վորոշումները տրանսպորտի վերակառուցման մասին:

Տնտեսական պլանների կատարման համար համառու և լարված պայքար մղելը, վորպես դժվարությունների հաղթահարման և ինդուստրացման արագ տեմպերի իրագործման անհրաժեշտ պայման: Ընկ. Ստալինի ցուցմունքները (տնտեսավարների 1931 թ. հունիսի 23-ի խորհրդակցությունում արտասանած ճառում) վոխված պայմաններում (արդյունաբերության բուռն աճումն ու վերակառուցումը, կոլեկտիվացման հաջողությունները, զործադրկության վերացումը և այլն) արդյունաբերության զծով կատարվող աշխատանքի պրիոմները փոխելու անհրաժեշտության մասին: Արդյունաբերությունը բանուծով ապահովելու, հատկապես՝ ձեռնարկությունների ու կոլտնտեսականների միջև պայմանադիր կրնքելու միջոցով բանվորների կազմակերպված հավաքագրում անցկացնելու խնդիրը: Պայքար բանուծի հոտնություն, աշխատավարձի հավասարեցման դեմ, բանվորների կյանքի նյութական-կենցաղային ու կուլտուրական պայմանների բարելավման համար: Դիմադրկությունն արմատապես վոչնչացնելու, ձեռնարկություններում աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումն ապահովելու անհրաժեշտությունը: Բանվոր դասակարգի սեփական արտադրական-սեխնիկական ինտելիգենցիա ստեղծելու խնդիրը: Մասնագետների հին կադրերի առավելագույն

որոտագործումը: Ժողովրդական տնտեսության կուսակման աղբյուրների ու տեմպերի հարցի նոր ձեվի դրումը:

Աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման, ինքնարժեքի իջեցման և արտադրանքի վորակի բարձրացման առաջադրությունների հաստատուն կատարումը: Տնտեսական հաշվարկի ու ֆինանսական դիսցիպլինայի ամրացումը, խնայողության ու ժխմի հաստատուն կիրառումը, ներքին ուսուրանքի մորիլիզացիան, վորպես տնտեսական աշխատանքի կարեվորագույն խնդիրներ:

ԽՍՀՄ-ի ինդուստրացման հաջողությունները վորպես կուսակցության գլխավոր ճիշտ գծի և բանվորական մասսաների աշխատանքային խանդավառության արդյունք: Այլերի և «ձախերի» մինիմալիզմն ու անձնատրությունը յերկրի ինդուստրացման տեմպերի հարցերում, նրանց պայքարը հնգամյակի դեմ:

Ուրուտունիդը զործնականում, վորպես ինդուստրացման ընթացքում հաճախակի տեղի ունեցող ձեխքվածքների հիմունք: Յերկու ֆրոնտով ապաքարելու անհրաժեշտությունը, աշխատանքի սոցիալիստական ձեվերի ծավալումը (սոցմրցում, հարվածայնություն, հանդիպական արդֆինսյուան, պայքար դիմադրկության դեմ), մասսաների մորիլիզացիան և նրանց ակտիվության գլխավորումը, վորպես հնգամյակը հորս տարում հաջողությամբ կատարելու վճռական պայմաններ:

ծանր արդյունաբերութեան և բովանդակ ժողովրդական տնտեսութեան զարդացման ներկա մակարդակի ու տեմպերի կապակցութեամբ:

Տրանսպորտի հետամնացութեանն այն պահանջներն, վոր նրան առաջադրում և վողջ ժողովրդական տնտեսութեան բուռն աճումը: Կուսակցութեան ԿԿ-ի հուլիսյան (1931 թ.) պլենումի վորոշումները տրանսպորտի վերակառուցման մասին:

Տնտեսական պլանների կատարման համար համառ ու լարված պայքար մղելը, վորպես դժվարութիւնների հաղթահարման և ինդուստրացման արագ տեմպերի իրագործման անհրաժեշտ պայման: Ընկ. Ստալինի ցուցմունքները (տնտեսավարների 1931 թ. հունիսի 23-ի խորհրդակցութիւնում արտասանած ճառում) փոխված պայմաններում (արդյունաբերութեան բուռն աճումն ու վերակառուցումը, կոլեկտիվացման հաջողութիւնները, գործադրկութեան վերացումը և այլն) արդյունաբերութեան դժուր կատարվող աշխատանքի պրիոմները փոխելու անհրաժեշտութեան մասին: Արդյունաբերութիւնը բանուժով ապահովելու, հատկապես՝ ձեռնարկութիւնների ու կոլտնտեսականների միջև պայմանագիր կընքելու միջոցով բանվորների կազմակերպված հավաքագրում անցկացնելու խնդիրը: Պայքար բանուժի հոսունութեան, աշխատավարձի հավասարեցման դեմ, բանվորների կյանքի նյութական-կենցաղային ու կուլտուրական պայմանների բարելավման համար: Դիմադրկութիւնն արմատապես վոչնչացնելու, ձեռնարկութիւններում աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումն ապահովելու անհրաժեշտութիւնը: Բանվոր դասակարգի սեփական արտադրական-տեխնիկական ինտելիգենցիա ստեղծելու խնդիրը. մասնագետների հին կադրերի առավելագույն

ռեաուգործումը: Ժողովրդական տնտեսութեան կուսակցական աղբյուրների ու տեմպերի հարցի նոր ձևի դրումը:

Աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացման, ինքնարժեքի իջեցման և արտադրանքի վորակի բարձրացման առաջադրութիւնների հաստատուն կատարումը: Տնտեսական հաշվարկի ու ֆինանսական գիտելիքի նախ ամրացումը, խնայողութեան ու ժխտի հաստատուն կիրառումը, ներքին ուսուրանքի մոբիլիզացիան, վորպես տնտեսական աշխատանքի կարելիութեան խնդիրներ:

ԽՍՀՄ-ի ինդուստրացման հաջողութիւնները վորպես կուսակցութեան գլխավոր ճիշտ դժի և բանվորական մասսաների աշխատանքային խանդավառութեան արդյունք: Այլերի և «ձախերի» մինիմալիզմն ու անձնատրութիւնը յերկրի ինդուստրացման տեմպերի հարցերում, նրանց պայքարը հնգամյակի դեմ:

Ուրբառունդմը դործնականում, վորպես ինդուստրացման ընթացքում հաճախակի տեղի ունեցող ձեռք-վածքների հիմունք: Յերկու ֆրոնտով պայքարելու անհրաժեշտութիւնը, աշխատանքի սոցիալիստական ձեւերի ծավալումը (սոցմրցում, հարվածայնութիւն, հանդիպական արդֆինսլան, պայքար դիմադրկութեան դեմ), մասսաների մոբիլիզացիան և նրանց ակտիվութեան գլխավորումը, վորպես հնգամյակը չորս տարում հաջողութեամբ կատարելու վճռական պայմաններ:

ԳՇՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ
ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ

(5 պարագլուխ)

ա) Գյուղատնտեսության զարգացման յերկու ուղիները

Մանրացրի՛վ գյուղատնտեսական արտադրության հետամացությունը: Գյուղատնտեսության զարգացման յերկու հնարավոր ուղիները — կապիտալիստական ուղին և սոցիալիստական ուղին:

Գյուղատնտեսության կապիտալիստական խոշորացումը գյուղի կապիտալիստական շերտավորման, կուլակային-կապիտալիստական տնտեսությունների առաջացման և գյուղացիության հիմնական մասսայի քայքայման ուղին է:

Մանր գյուղացիական տնտեսությունները խոշոր կալանտեսություններում միավորելու և խորհրդանտեսություններ կազմակերպելու միջոցով հողագործության մեջ խոշոր սոցիալիստական արտադրություն ստեղծելը, վորպես գյուղատնտեսության զարգացման սոցիալիստական ուղի: Լենինի ուսմունքը չքափոր-միջակ գյուղացիական տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման հնարավորության մասին: Մանր գյուղացիական տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման պայմանները — պրոլետարիատի զիկտատուրա, հողի ազդայնացում, սոցիալիստական ինդուստրիայի հզոր զարգացում, պրոլետարիան պետության ղեկավարություն և ոգնություն, չքավորի վրա հենվելու, կուլակի դեմ պայքարելու և միջակի հետ դաշինք կապելու լենինյան լոզունգի պահպանում: Կոլտնտեսականը, վոր-

պես զլխավոր հենարան ներկա պայմաններում: Լենինի կոոպերատիվ պլանը:

Չքափոր-միջակ գյուղացիական տնտեսությունների կոլեկտիվացումը, վորպես լենինյան կոոպերատիվ պլանի անխզելի բաղկացուցիչ մաս:

ԽՍՀՄ-ի գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման վորձի հիման վրա լենինյան ուսմունքի գործնական ստուգումը: Կոլտնտեսական ուղու չափակումները անհատական տնտեսության համեմատությամբ: Գյուղատնտեսության սոցիալիստական ձևավերի (խորհրդանտեսությունների, կոլտնտեսությունների) առավելությունները խոշոր կապիտալիստական գյուղատնտեսական ձեռնարկությունների նկատմամբ: Խորհրդանտեսությունների և կոլտնտեսությունների շինարարության համալսարհային պատմական նշանակությունը:

Արժատական բեկում ԽՍՀՄ-ի գյուղատնտեսության զարգացման մեջ սոցիալիզմի ուղղությամբ: Այդ բեկումը նախապատրաստող պայմանները — արդյունաբերության զարգացումը, կոոպերացման մասսայական ծավալումը, ՄՏ Կայանների և խորհրդանտեսությունների շինարարությունը, միջակի հետ դաշնակցելու հիման վրա հարձակում կուլակության դեմ, չքավորության կազմակերպման աշխատանքի ծավալումը, կուսակցության ղեկավար պայքարը տրոցկիզմի և աջ թևի դեմ: ԽՍՀՄ-ի գյուղատնտեսության ծավալուն սոցիալիստական վերակառուցման հիմնական արդյունքների ու խնդիրների բնութագրություն:

Հացահատիկային պրոբլեմի լուծումը խորհրդանտեսությունների և կոլտնտեսությունների շինարարության հեռավանքով: Խոշոր խորհրդանտեսությունների

չինարարությունը: ՄՏԿ-ները և կոլտնտեսությունները զարգացումը, վորպես անասնաբուծության, տեխնիկական ու պտղարանջարաբուծական կուլտուրաների զարգացման արագ տեմպերն ապահովող հիմնական ճանապարհ:

Կոլտնտեսային կաթնա-սնդանքային ֆերմաները և թռչնաբուծական կայանները «վորպես հանրայնացված անասնաբուծության ու թռչնաբուծության այնպիսի ձև, վոր ամենից ավելի համապատասխանում և կոլտնտեսային շինարարության ներկա արտելային ստադիային և խորհանտեսությունների հետ միատեղ ըստ ամենայնի արագ լուծում և տալիս խոշոր աղյուսակային անասնաբուծություն ստեղծելու խնդրին» (ՀամԿԲ) Կ Կի-ի և Ժողկոմխորհի 1931 թ. հուլիսի 30-ի դիմումից):

Գյուղի համատարած կոլեկտիվացումը և թյու հիման վրա կուլակության վերացումը վորպես դասակարգի: 1931 թ. կոլեկտիվացման հաջողությունները և սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի ավարտումը: Կուլակցության դերեկտիվը յերկրի համատարած կոլեկտիվացումը 1932 թ. հիմնականում ավարտելու մասին:

բ) Խորհանտեսություններ, ՄՏԿ-ներ

Խորհանտեսությունները, վորպես գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման վորդնաչար: Խորհանտեսությունները վորպես հետեվողական սոցիալիստական տիպի ձևոնարկություններ:

Խորհանտեսությունների դերը հացահատիկի, մսի, կաթի, բրդի, տեխնիկական կուլտուրաների, պտուղների և բանջարեղենի պրոդյուսների լուծման գործում: Խորհանտեսությունների մասնագիտացումը: Խորհտնտեսություններին արտադրական առաջադրություններ

ապրը համաձայն կուլակցության 16-րդ համագումարի և խորհուրդների 6-րդ համագումարի վորոշումների:

Խորհանտեսությունները, վորպես կոլեկտիվացման աշակցողներ: Խորհանտեսությունների նշանակությունը կոլեկտիվացման տեմպերն արագացնելու գործում: Սրված դասակարգային պայքարը և կուլակային վնասարտությունն ու դիմադրությունը խորհանտեսային շինարարությանը:

ՄԿԿայանը, վորպես եներդեպիկան ու առաջավոր տեխնիկան գյուղատնտեսության մեջ արմատացնելու մեթոդ ու կադակերպչական ձև և վորպես կոլտնտեսային շինարարությունն ու ժեղացնելու գործան: Կոլտնտեսային շինարարությունը նոր տեխնիկայի հիման վրա կառուցելու տեմպերի արագացման անհրաժեշտությունը: Կուլակցության 16-րդ համագումարի և խորհուրդների 6-րդ համագումարի վորոշումները ՄՏԿ-ների շինարարության մասին: ՄՏԿ-ների փոխադրումը տեղական հաշվարկի: Խորհանտեսությունները և ՄՏԿ-ները վորպես խոշոր գյուղատնտեսական արտադրության բարձրագույն տիպ: Խորհանտեսությունների և ՄՏԿ-ների ստավելությունները խոշոր կապիտալիստական գյուղատնտեսության հանդեպ:

Խորհանտեսություններում աշխատանքի կադակերպման մարտական հարցերը (գործաժարձ, դիմադրության վելացում և այլն): Սոցմրցման ու հարվածայնության զարգացումը խորհանտեսություններում: Գործաժարձը և սոցմրցումը աշխատանքի սոցիալիստական կադակերպման և յեկամուտների բաշխման հիմնական ողակներն են տվյալ շրջանում: Տնտեսական հաշվարկը և ռուբլով առաջումը խորհանտեսություններում:

գ) Կոլտնտեսությունը ներկա շրջանում

Կոլտնտեսությունը վորպես տնտեսության սոցիալիստական տիպ: Կոլտնտեսությունների տարբերությունները խորհանտեսություններից, վորպես հետևողական սոցիալիստական տիպի ձևանարկություններից: Ուսորտունիստական խնդրությունները կոլտնտեսությունների բնույթին և կենտրոն կոոպերատիվ պլանում կոլեկտիվացման ունեցած տեղին վերաբերյալ հարցերում:

Կուսակցության 16-րդ համագումարի, խորհուրդների 6-րդ համագումարի և ՀամԿ(բ)Կ ԿԿ-ի հոկտյան (1931 թ.) պլենումի վորոշումները կոլտնտեսային շինարարության մասին: Նրանց կատարման ընթացքը:

Արտելը, վորպես կոլտնտեսության հիմնական ձև տվյալ շրջանում: Արտելը, վորպես սոցիալիստական խոշոր տնտեսության դարոց: Արտելից սոցիալիստական ձևանարկության ավելի բարձր տիպին՝ կոմունային անցնելու ուղիները: «արտելում կոլեկտիվացման սրուցեր չի ավարտում, այլ նոր սկսվում են» (կուսակցության 16-րդ համագումարի վորոշումից):

Կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացումը վորպես դիտավոր խնդիր կոլտնտեսային շինարարության ներկա շրջանում: Խլատանքի ու յեկամուսների բաշխման ճիշտ կազմակերպումը, բարձր աղյանքանություն ունեցող կոլտնտեսական ֆերմաների կազմակերպումը, ամուր կոլտնտեսական կադրերի ստեղծումը կոլտնտեսությունների ամրացման դործի վճռական ողակներն են: Կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացումը բոլոր կուսակցական կազմակերպչությունների կարևորագույն խնդիրն է:

Պայքար կոլտնտեսական գործերի բերքատվության բարձրացման համար, ադրոնոմիայի և ադրոտեխնիկայի բարձրագույն նվաճումների կիրառման համար: Կոլտնտեսությունների տեխնիկական դինամիզումը: Գյուղացու աշխատանքի դործիքների պարզ կոոպերացումը, վորպես խոշոր առաջնությունը քայլ աշխատանքի արտադրողականության ու բերքատվության բարձրացման դործում նահատական տնտեսության համեմատությունում, միջնադարական կատարելագործված տեխնիկայի վրա հիմնվա արտադրության անցնելու նախապատրաստման գործում: ՄՏԿ-ների ցանցի աճումը, խորհրդային գյուղատնտեսական մեքենաշինության արագ աճումը, վորպես լուծվոր գյուղատնտեսական տեխնիկան կոլտնտեսային արտադրության մեջ ավելի ու ավելի արմատացնելու հիմունք:

Յերկի տնտեսական կառուցքների (уклад) առաջադրողի փոխհարաբերության մեջ առաջացած փոփոխությունները ծավալուն սոցիալիստական արշավի և համարած կոլեկտիվացման հետևանքով: Կատակարգայն պայքարի սրումը գյուղում կոլտնտեսությունները խորհանտեսությունների աճման և համատարած կոլեկտիվացման հիման վրա կուլակության՝ վորպես զաակարգի՝ վերացման կապակցությամբ:

Կոլտնտեսական խորհրդային իշխանության նոր իրական և մուր հենարանն է գյուղում: Կոլտնտեսական գյուղականությունը մեր հողագործության կենտրոնական դեմք է: Կուսակցության և բանվոր դասակարգի վերաբերմունքը անհատական գյուղացիական տնտեսությունների հնդեպ: «Կոլտնտեսությունների կողմ, թե՛ նրանց դեմ» արցի դրումը:

Կոլտնտեսային շինարարության հարցերում աջ և

«ձախ» սոցիալականիզմի դեմ վճռական պայքար մղելու
անհրաժեշտությունը (ինքնահոսի ապավինելը, վարչա-
բարություն ղեկավարելը, «կոլտնտեսությունների
կողմ», թե՛ նրանց դեմ» հարցի մեկնաբանման «ձախ»
խեղաթյուրումները, մանր-թուրժուկական հավասարե-
ցումը և այլն) :

դ) Աշխատանքի կազմակերպումը և յեկամությունների
բաշխումը կոլտնտեսություններում

Կոլտնտեսային շինարարության հիմնական գործնա-
կան խնդիրները: Կոլտնտեսության կի-ի հոնքայան
(1931 թ.) պլանումի վերաշումները կոլտնտեսություն-
ներում աշխատանքի կազմակերպման և յեկամությունների
բաշխման մասին: Աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը
և յեկամությունների բաշխումը վերաբերում հիմնական ողակ
ավելի չըջանում: Աշխատանքի կազմակերպման ինդուս-
տրիալ ձևերը կոլտնտեսություններին համարատա-
րան (ըրեգադներ, նրանց բնույթը կոլտնտեսություն-
ներում, մասնագիտացված ու խտր, սեդիային ու
մշտական բրիգադներ և այլն): Պայքար դիմադրության
և մանր-թուրժուկական հավասարեցման դեմ կոլտնտե-
սություններում: Գործավարձը վերաբերում ախատանքի
կազմակերպման հիմնական ողակ դյուղատնտեսության
սոցիալիստական սեկտորում ավելի չըջանո՛ւ: Կոլտն-
տեսություններում առանց բացառության բոլոր աշխա-
տանքների կազմակերպումը գործավարձի իման վրա:
Աշխատանքի ժամանակավարձ վարձատրության տարբե-
րությունը գործավարձից և վերջինիս առակություն-
ները: Նորմավորումը գործավարձի հիմքն: Հաշվառ-
ման պարզորոշ սխեման նշանակություն ունենալու
թյուններում, հաշվառումը վերջ պարտադրական պրոցե-

սի սրղանական մասն և: Աշխատանքի սոցիալիստական
ձևերը՝ սոցմրցման ու հարվածայնության արմատա-
ցումը կոլտնտեսություններում: Խմբական և անհատա-
կան պայմանագրերը: Սոցմրցման պայմանագրերի կա-
պարման վրա կոնտրոլ կազմակերպելը: Պարզեցված
Փոնդեր լավագույն հարվածայնների համար: Պայքար
տնտեսավարության ու ծուլության դեմ, բանուծի
ոգտադորձման շտալումների դեմ կոլտնտեսություն-
ներում: Բանուծի ճիշտ բաշխումն ու ոգտադորձումը և
արդյունաբերության, շինարարության ու խորհրտե-
սությունների համար ավելիցուկ բանուծի արտադնա-
ցության յլրանային կազմակերպումը:

Նոր կաղերիի առաջընթացումն ու պատրաստումը: Ար-
տադրական խորհրդակցությունները կոլտնտեսություն-
ներում:

Տնտեսական հաշվարկը և կոլտնտեսությունների
Ֆինանսական տնտեսությունը: Ֆինանսական սեկտոր-
ների մոնիթինգային կոլտնտեսություններում: Սեկտ-
կան միջոցների կուտակումը, վերաբերում սոցիալիստական
հոգադորձության ֆինանսավորման աղբյուր: Կոլտն-
տեսության հատարակայնության կազմակերպումը և
նրա մոնիթինգային ֆինալների կատարման համար:

Յեկամությունների բաշխումը կոլտնտեսություններում
բառ գործադրած աշխատանքի քանակի ու վորակի:
Գործադրած աշխատանքի հաշվառումն աշխուրբով:
Աշխատանքը դրամական արտահայտության դեհահա-
լու անձշտությունը: Աշխատավարձի անկիրառե-
լիությունը կոլտնտեսություններում: Բոտ շնչի բաշ-
խում կատարելու հատուկ միասակարությունը: Յեկա-
մությունների քանակի բաշխման սկզբունքի թողարկված
ձևերի մեկնադրումը: Հիմնադրուսային ֆոնդի նշանա-

կուլթյունը և նրա բաշխումը: Կոլտնտեսությունների մասնակցությունը սոցիալիստական կուտակմանը: Առաժանելի ֆոնդը և նրա նշանակությունը: Կուտակման տեմպն արագացնելու խնդիրները: Պայքար յեկամուտների բաշխման և կուտակումների գործում կատարվող խեղաթյուրումների դեմ:

Կոլտնտեսություններում ապրանքայնությունը բարձրացնելու խնդիրը: Կոլտնտեսությունները դերն ու խնդիրները հացի ու հումքի մթերման գործում: Հվաչմի վուլթ հաց մասնավոր շուկային սպեկուլացիայի համար՝ լոգոնդը: Կոնտրակտացիան վորպես արտադրության ու մթերումների կազմակերպման մեթոդ: Պայքար սպառողական տեղեկանքների և մթերումների ու կոնտրակտացիայի վիժեցման համար կուլակների ֆալաժ ադիտացիայի դեմ:

բ) Պլանավորումը և մասնագիտացման խնդիրները գյուղատնտեսության մեջ

Ընդհանուր հասկացողություն ժողտնտեսական պլանի մասին: Պլանը վորպես կապիտալիստական տարրերի վրա հարձակվելու ղենք և վորպես սոցիալիստական չեճարարության լծակ:

Պլանը մինչև չրջանը, գյուղը, խորհտնտեսություններ, կոլտնտեսությունը, բրիգադները և անհատ տնտեսությունը հասցնելը: մասսաների մասնակցությունը պլանների մշակման գործին — հանդիպական պլաններ:

Ձեռնարկության (խորհտնտեսության, կոլտնտեսության և այլն) տեղը պլանային սխտեմում: Կադուկերպչական-արտադրական պլանները, վորպես կոլտնտեսության ամբացման մեթոդ: Գյուղատնտեսական

կաճպանիաների (գարնանացան, քաղհան, բերքահաժեք և այլն) բանվորական պլանների նշանակությունը խորհտնտեսություններում և կոլտնտեսություններում: Պլանը վորպես գործողության ղեկավարություն:

Արտադրության մասնագիտացումը վորպես պլանային տնտեսության կառուցման հիմնախնդիր մեթոդներից մեկը: Մասնագիտացված տնտեսության առավելությունները: ՍՍՀՄ-ի գյուղատնտեսության մասնագիտացման հիմնական խնդիրները: ՍՍՀՄ-ն սպառող և արտադրող գոտիների բաժանելու պայմանականությունը: Մպառող գոտին վերակառուցելով արտադրող գոտի դարձնելու ուղիները, այնտեղ կաթնատնտեսական-վուչադործական և բանջարաբուծական տնտեսություն կազմակերպելու դժուր: Սոցիալիստական արդյունաբերության դերը մասնագիտացված գյուղատնտեսության տեղադրման գործում: Գյուղատնտեսության մասնագիտացման հարցերը կուսակցության 16-րդ համագումարում: Գյուղատնտեսության մասնագիտացված շրջանների աշխարհագրությունը (հացահատիկային, անասնապահական, տեխնիկական կուլտուրաների և այլ շրջաններ):

Մասնագիտացված ձեռնարկության առավելությունները: Հիմնական (առաջատար) ճյուղը և լրացուցիչ ճյուղերը մասնագիտացված տնտեսության մեջ: Հացահատիկային պրորլեմի լուծումը մասնագիտացված խորհտնտեսությունների ու կոլտնտեսությունների չեճարարության հիման վրա: Մասնագիտացված անասնապահական և հումքային խորհտնտեսությունների ու կոլտնտեսությունների չինարարությունը, վորպես հումքային ու անասնապահական պրորլեմների լուծման միակ ճանապարհ:

Շրջանի առանձնահատկություններին համապատասխան՝ խորհրդատեսություններն ու կոլտնտեսությունները մասնազիտացման յենթարկելու դործնական խնդիրները:

4-րդ թեմա

ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԿԱՆ ՇՐՋԱՆԸ

Սոցիալիստական շինարարության ներկա շրջանը, վորպես ՆԵՊ-ի վերջին շրջան: Սոցշինարարության ներկա շրջանը բնորոշող հիմնական դժերը: Սոցիալիզմի ծաղիկուն արշավն ամբողջ Ֆրոնտով: Սերկերի ինդուստրացման բուռն տեմպերը: Վճռական հաղահատիկային շրջանների համատարած կոլեկտիվացման հիմնականում ավարտումը 1931 թ.: Սերկերի համատարած կոլեկտիվացումը 1932 թ. հիմնականում ավարտելու և կոլշակությունը՝ վորպես դասակարգի՝ վերացնելու հնարավորությունը: Դասակարգային ուժերի փոխհարաբերության արժատական փոփոխումը մեր յերկրում: Սերկերի ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական սեկտորը տուժատարից դերակշռողի վերածելը:

Ժամանակակից շրջանը վորպես սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի կառուցումն ավարտելու շրջան: Սոցիալիզմի շրջանը թեվակոխելը:

ԽՍՀՄ-ն սոցիալիզմի ուղղությունը դարգացնելու դործում կուսակցության ձեռք բերած հաջողություններին համաչխարհային պատմական նշանակությունը: ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմի կառուցման դործում ձեռք բերված հաջողությունների նշանակությունը համաշխարհային պրոլետարիատի հեղափոխական պայքարի ծաղիկուն համար:

Սոցիալիստական շինարարության ներկա շրջանը նախապատրաստված և կուսակցության վողջ նախկին քաղաքականության միջոցով:

Սոցիալիզմի կառուցման ներկա շրջանը վորպես արգյունը՝ «նոր տնտեսական քաղաքականության», դասակարգերի փոխհարաբերության, բանվոր դասակարգի ու գյուղացիության հիմնական մասսաների դաշինքի և մեկ յերկրում սոցիալիզմ կառուցելու հնարավորության վերաբերյալ լենինյան ուսմունքի ճիշտ կենսադործման: Մեր դժվարությունների բնույթը և նորապես հաղթահարման յեղանակը:

ՆԵՊ-ը, վորպես «հատուկ քաղաքականություն, վորը թույլ և տալիս կապիտալիզմը՝ հրամատարական բարձրունքները պրոլետարական պետության ձեռքում լինելու պայմանով, վորի նպատակն և պայքարի հանել կապիտալիստական ու սոցիալիստական տարրերը, վորի նպատակն և ավելացնել սոցիալիստական տարրերի դերն ի վնաս կապիտալիստական տարրերի, վորի նպատակն և ապահովել սոցիալիստական տարրերի հաղթանակը կապիտալիստական տարրերի հանդեպ, վորի նպատակն և վոնչացնել դասակարգերը, կառուցել սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքը» (Ստալին):

ՆԵՊ-ի վերականգնման ու վերակառուցման շրջանները: 14-րդ կուսհամագումարը և ինդուստրացման ծաղիկումը: 15-րդ կուսհամագումարը և գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման ծաղիկումը: 16-րդ կուսհամագումարը և սոցիալիզմի ծաղիկուն արշավն ամբողջ Ֆրոնտով ու սոցիալիզմի շրջանը թեվակոխելը:

Դասակարգային պայքարը ՆԵՊ-ի ժամանակ: Դա-

ստեղծագործական ստեղծարարի սրունքը և ՆեՊ-ի վերականգնող-
ման շրջանը:

Լենինը մեր յերկրում սոցիալիզմ կառուցելու հա-
մար անհրաժեշտ բոլոր պայմանների տեղադրության մաս-
ին: Սոցիալիզմի վերջնական հաղթանակի պայման-
ները:

Կուսակցության լենինյան դժի խեղաթյուրումը
տրոցկիստների և աջ ուսուրտունիստների կողմից դատա-
կարգային հարաբերություններն ու դասակարգային
պայքարն ըմբռնելու հարցերում, մեր յերկրում սոցիա-
լիզմ կառուցելու հնարավորության, ՆեՊ-ի ելույթյան,
բանվոր դասակարգի ու գյուղացիության հիմնական
մասսաների դաշինքի ելույթյան և այդ դաշինքում բան-
վոր դասակարգի ունեցած ղեկավար դերի հարցերում:

Սոցիալիստական շինարարության վիթխարի հաջո-
ղությունները և սոցիալիզմի շրջանը թեևակոխելը, վոր-
պես տրոցկիզմի ու աջ ուսուրտունիզմի ջախջախման ար-
դյունք և վորպես կուսակցության գլխավոր դժի ճշտու-
թյան ու լենինյան սկզբունքների ուժի ըստ ամենայնի
ռեալ ապացույց:

Այլ և «ձախ» ուսուրտունիստների սխալը սոցիալիզ-
մական շինարարության ներկա շրջանի գնահատման
խնդրում: Յերկու ֆրոնտի վրա և կուսակցության գլխ-
ավոր դժից յեղող թեքումների նկատմամբ հաշտվողա-
կանության դեմ հետադաշում ևս վճարար պայքարելու
անհրաժեշտությունը:

ԳՐԻ ԹԵՄԱ

ԱԳՐՈՏԵՆՆԻԿԱՅԻ, ԱԳՐՈՆՈՄԻԱՅԻ ՅԵՎ ԳՅՈՒ-
ՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՐԱՆ
ՀԱՐՑԵՐ

ա) Բայշելիկները խնդիրները գյուղատնտեսական
արտադրության առաջավոր տեխնիկային

տիրապետելու ասպարիզում

(2 պարագրաֆ)

Առաջավոր ուժեղ տեխնիկան, վորպես ԽՍՀՄ-ի
ժաշտվողական տնտեսության սոցիալիստական վերա-
կանգնման բաղա: Առաջավոր տեխնիկան, վորպես
«հասնելու և անցնելու» լողունդի կատարման լծակ:
«Տեխնիկան վերականգնողման շրջանում վճռում է ա-
մեն ինչ» (Ստալին):

Կուսակցության, բանվոր դասակարգի և կոլտն-
տեսական մասսաների խնդիրն է՝ տիրապետել տեխնի-
կային: Ժամանակն է, վոր «ինքներս դառնանք մասնա-
գետներ, դիտենանք մեր՝ գործը, դառնանք մեր գործի
ամենապիակատար տերերը» (Ստալին): Տեխնիկայի վոր-
քավարար տիրապետումը տանում է դեպի ինդուստ-
րացման և կոլեկտիվացման տեմպերի դանդաղումը,
դեպի արտադրական-ֆինանսական պլանների վիժե-
ցումը:

Առաջավոր տեխնիկայի հիմնական տեսակները
գյուղատնտեսության մեջ: Եներգետիկա-էլեկտրակա-
նություն, արակտոր և այլն: Եներգիայի առանձին
տեսակների ընդհանուր բնութագրություն: Ստացիոնար
և շարժական շարժիչներ: Կենդանի ու մեքենայական
քարշող ուժերի զուգորդումը: Տրակտորի ու ավտո-
մոբիլի բեռնավորումը մեկ մոտ և Ամերիկայում: Տրակ-
տորների տեսակները: Մեքենայական քարշող ուժի

արմատացումը հասցահատիկային ու տեխնիկական կուլտուրաների շրջաններում, անասնապահության մեջ, ելեկտրականության կիրառումը գյուղատնտեսության մեջ, մասնավորապես գյուղատնտեսական ինդուստրիայում: Ելեկտրականների, ԱՄՆ-ի, Ն. Նովոդուգի ավտոմոբիլի գործարանի և տրակտորի գործարանների (Ստալինգրադի, Խարկովի, Չելյաբինսկի) շինարարությունը:

Մեքենաները գյուղատնտեսության մեջ: Կոմբայնը, վորպես բերքահավաքի ամենակատարելագործված մեքենաներից մեկը: Պարզ և բարդ կալսիչ մեքենաները: Ծարքացաններ, գիսկալոք տափաններ, հնձող մեքենաներ, (Лобогрейка) (Касилка) հասցահատիկ մաքրող մեքենաներ: Տրակտորների կցորդ ինվինարներ: Մեքենաների ու գործիքների միացումը հեղիք ցանքի ու բերքահավաքի աշխատանքներում: Առանձին մեքենաների որակյան արտադրողականությունը: Մեքենաների կիրառման արդյունավետությունը այլ ձևի աշխատանքների համեմատությամբ: Գյուղատնտեսական մեքենաշինության գործարանների շինարարությունը (Ռոստովի, Սարատովի և Նովոսիլիբսկի տրակտորի գործարանները): Գյուղատնտեսական մեքենա արտադրող գործարանների ընդհանուր արտադրանքը ցարական Ռուսաստանի և կապիտալիստական յերկրների համեմատությամբ:

Գյուղատնտեսության բիմիզացիան: Հանքային պարարտանյութերի՝ ազոտի, կալիի, ֆոսֆորիդներ, կրի դործածությունը: Հանքային պարարտանյութերի պաշարները ԽՍՀՄ-ում (Սուլիկամի կալիի աղերը, խիրենի ապատիտները և այլն): Պարարտանյութերի դործածության յեղանակները: Հողում պարարտանյութ

մտցնելու նորմաները: Մտցվող պարարտանյութերի վորակական կազմը: Պարարտանյութերի դործածության արդյունքները: Բիմիան իսպաս գյուղատնտեսության յնասնատունների (մորեխի, աշնանացանի վորդի և այլն) դեմ մղվող պայքարի: Նոր քիմիական կոմբինացներ (բորբիկի, բերեզնիկի և այլն): Գյուղատնտեսական արտադրության մեջ նոր տեխնիկա կիրառելու հնարավորությունն ու արդյունավետությունը միայն խոշոր սոցիալիստական տնտեսության՝ խորհրդային տնտեսության ներքին և կոլտնտեսությունների պայմաններում: Արտադրության կապիտալիստական յեղանակի պայմաններում բոլոր տեխնիկական նվաճումները լիովին ոգտագործվում են կարիլիկությունը, վորպես տնտեսության խորհրդային սխտեմի առավելությունների և կապիտալիզմի փտման ապացույց:

բ) Ագրոտեխնիկայի և գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման հարցերը
(2 պարագումբ)

Դաշտային տնտեսությունը, մրա կազմակերպումն ու տեխնիկան: Մարդի (շրջանի) պլանային առաջգրությունը հացահատիկի, տեխնիկական կուլտուրաների և կերաբույսերի արտադրության համար: Ցանքատարածության ընդարձակումը, վորպես տնտեսության ռացիոնալ վարման և կոլտնտեսությունների ու խորհրդային տնտեսությունների ապրանքայնության բարձրացման հիմնական ինդիկսներից մեկը: Ցանքային վարելահողի ընդարձակումն ի հաշիվ ցեղերի կրճատման, խոպան հողերի հերկման, վատ արտատեղիների հերկման, Բիոտոների մաքրման, անհարմար հողերի միլիորացիայի և այլն: Բերքատվության բարձրացման կանաթը

առաջադրութիւնը: Հողի լավագույն մշակումը (հերկ ցաքանում, ցանք), վորպես բերքատուության բարձրացման յեղանակ: Յանքի ժամանակը, վորպես բերքատուության բարձրացման վճռական պայմաններից մեկը: Դաշտային աշխատանքների որացույց:

Հողի մշակման ելութիւնը: Հողին վորոչ կառուցվածք տալ, խոնավութիւնը կուտակումը և այլն:

Յելերի ոգտագործման պրոբլեմը, ցելերի տեսակները—սել, ցել, կանուխ ցել, դարնանային ցել, ուշ ցել, դրաղված ցել: Пышчение և աշնանահերկի նշանակութիւնը: Հասկացողութիւն ցանքատիրութիւն մասին և նրա նշանակութիւնը տնտեսութեան մեջ: Հողի լավ մշակման անկարելիութիւնը մանր անհատական գյուղացիական տնտեսութեան պայմաններում (արտագրութեան միջոցների պակաս, վատ վորակ և այլն):

Հողի պարարտացումը, վորպես բերքատուութեան բարձրացման պայման: Աղբը վորպես պարարտացում, նրա քիմիական բաղակցութիւնը: Պարարտանյութ տալու ժամանակը: Պարարտանյութ տալու յեղանակները: Թթվութային հողի կրացումը: Հանքային պարարտանյութերի նշանակութիւնը կոլտնտեսութիւնների և խորհանտեսութեանների դաշտերի պարարտացման համար:

Յանելի նյութերի վորակը, ծլունակութեան փորձարկում: Ազնվացեղ սերմերի դերը բերքի բարձրացման գործում: Յորենի, դարու, վարսակի, տարեկանի վուշի, խոտերի տեղական սելեկցիոն տեսակները: Յանքի ժամանակը, ցանքի յեղանակը (չարքացան, չաղացան, ձեռքով) և սերմերի ծածկումը:

Յանէի խնամքը: Մոլխոտների ազդեցութիւնը բերքատուութեան նվազման վրա: Վուշի, արեւածաղկի

և այլ շարահերկ բույսերի քաղհանը: Բուկ տալու (окучивание) նշանակութիւնը: Բուկ տալու յեղանակները, շարահերկ բույսերի բուկ տալու ժամանակը: Բուկ տալու մեքենաներն ու գործիքները: Ժողովրդական տնտեսութեան կորուստները վնասատուների ձեռքից (կրծողներ, միջատներ) և պայքարը նրանց դեմ:

Բերքահալմաք: Դաշտային տնտեսութեան զանազան կուլտուրաների բերքահալմաքի ժամանակն ու ժամկետները: Հացահատիկային կոնֆեյերի կաղմակերպումը (աշխատանք անընդհատ հստակութով): Բերքահալմաքի համար գործածվող մեքենաներն ու գործիքները: Վուշի սկզբնական մշակումը, թրջումը, փռումը, տորոմը, քքրումը: Վուշի սկզբնական վերամշակման գործառանները:

Կերի հայքայքումը, վորպես խոշոր հանրայնացված հոտերի ստեղծման հիմնական նախագրյալ: Խոտի, արմատապտուղների և սիլոսի ցանքը դաշտային տնտեսութեան մեջ: Յանքի յեղանակներն ու ժամանակը: Յանքի խնամքը, բերքի հալմաքումը և պահպանումը:

Սիլոսը, վորպես կերի հայթայթման գործի հիմնական ողակ: Մարգագետինների կուլտուրան—մակերեսային ու արմատական բարելավում, պարարտանյութ մտցնելը, խոտի խոնուրդները: Ծահիճների կուլտուրան: Արտավայրերի կաղմակերպումը, վորպես անասուններին ամառ ժամանակ ճիշտ պահելու հիմնական պայման: Կերի հարցի լուծման անկարելիութիւնը մանր անհատական գյուղացիական տնտեսութեան պայմաններում:

Անասնապահութիւն: Անասնապահութեան դրութեան ընդհանուր բնութագրութիւնը ԽՍՀՄ-ում և տույալ մարզում (չրջանում): Անասնապահութեան դրութեան վատթարացումը կուլակային վնասարարու-

Թյան հետեւիւնքով—անասունների մասրայական քաւան-
դը 1930 թ. դարնան և հետագայում: Անասնապահական
պրոբլեմի լուծումը խոշոր կոլտնտեսութիւնների և
խորհտնտեսութիւնների շինարարութիւն ճանապար-
հով: Հանրայնացված հոտեր ստեղծելու ուղիները:
Կաթնատնտեսական—սպորանքային ֆերմաները և նրանց
կազմակերպման սկզբունքները: Խոզարուծական աղ-
բանքային ֆերմաները:

Խորհտնտեսութիւնների և կոլտնտեսութիւնների
հոտերի ճիշտ կազմակերպումը: Հոտի ցեղը, նրա վո-
րակը: Ավելի արդյունավետ անասունների ընտրութիւն-
ներ—մայր անասուններ և արտադրող անասուններ:
Յեղային ձագերի ընտրութիւնը: Յեղի աղնվացման
աշխատանքը—զուգավորում, հորթածնութիւն, միտի-
զացիա: Հոտի կազմն ըստ անասունների տեսակի ու տա-
րիքի:

Անասունների ճիշտ կերակրումն ու խնամքը, վորպես
նրանց արդյունավետութիւնը բարձրացնելու մեթոդ:
Հասկացողութիւն կերի նորմաների մասին: Կենդանիե-
րի կերակրումն ըստ նրանց քաշի և արդյունավետու-
թիւն: Կերի բաժիններ կազմելը (կոշտ, հյութալի և ու-
ժեղ կերեր): Ձագերի կերի բաժինները: Անասունների
չենքերը—հրապարակ, կուրատուրա, չոյո: Անասուն-
ների դարպասի զոռ—առողջապահական պահանջները:
Անասունների դարպասների մեքենայացումը (կերի մե-
քենական հայթայթումը, մեքենայական կիթ, մեքե-
նայական մաքրում և այլն): Տեղական շինանյութերի
ոգտագործումը անասունների դարպասներ կառուցելու
համար: Սիլոսի աշտարակների և փոսերի կառուցումը:

Անասնապահական մեթոդների վերամշակումը—
յուղագործական և պանրագործական գործարաններ,

սպանդանոցներ, սառուցարաններ: Հումքը գործարան-
ներին հասցնելու գործի կազմակերպումը: Վերամշակ-
ման պրոցեսը: Հիմնական մեքենաները—սեպարատոր,
յուղահան մեքենա, պաստերիզատոր և այլն:

Պտղաբանջարաբուծութիւն: Կիւի և ԿվՀ-ի դեկ-
տեմբերյան (1930 թ.) պլենումի վորոշումը պտղաբան-
ջարաբուծական տնտեսութիւն մասին: Բանջարաբու-
ծական տնտեսութիւն շաղկապումը կաթնատնտեսական
տնտեսաբուծութիւն հետ: Տվյալ մարդի (չրջանի)
պտղա—բանջարաբուծական տնտեսութիւն ղրութիւնը:
Բանջարաբուծական տնտեսութիւն առաջ դրված հիմ-
նական խնդիրները: Պտղա—բանջարաբուծական կոլտն-
տեսութիւններն ու խորհտնտեսութիւնները: Պտղա-
բանջարաբուծութիւն ցանքատարածութիւնը: Բանջա-
րանոցների հողամասի մշակումը, հերկ, ցանք, շարա-
մեջ մշակում: Բույսերի խնամքը: Բանջարանոցի հո-
ղամասի մշակման գործիքներն ու մեքենաները: Պտղա-
բանջարաբուծական տնտեսութիւն տեխնիկայի հետա-
մնացութիւնը և նրա մեքենայացման պրոբլեմը: Ջեր-
մոցային կուլտւրաները: Վաղահաս բանջարեղենի ա-
ճումը: Ջերմոցի սարքավորումը: Ջերմոց լցնելու յե-
ղանակները: Ջերմոցային տունկների սածիլումը և
նրանց խնամքը: Պայթար վնասատուների դեմ: Բանջա-
րեղենի հավաքը, պահպանումը և վերամշակումը:
Բանջարեղենի մնացորդների ուսցիտնալ ոգտագործու-
մը:

ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ ԴԵՐՆ ՈՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՆԵՐԿԱ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

Խորհրդային պետությունը, վորպես նոր տիպի պետություն, վոր սկզբունքորեն տարբերվում է բուրժուական պետությունից վոչ միայն իր դասակարգային եյությամբ, այլ և իր ներքին կառուցվածքով:

Խորհրդային պետությունը, վորպես պրոլետարական դեկտատուրայի ձև, վորպես շահագործողների դեմադրությունը ճնշող ապարատ:

Խորհրդային պետությունը վորպես բանվոր դասակարգի ու չքավորության և միջակ գյուղացիության դաշինքի ձև, բանվոր դասակարգի ղեկավար դերով, սոցիալիստական հասարակարգ կառուցելու համար:

Խորհրդային պետությունը, վորպես կապիտալիզմից սոցիալիզմի անցնելու շրջանի պետություն:

Ազգերի ինքնորոշումը խորհրդային պետության մեջ (ԽՍՀՄ): ԽՍՀՄ-ի սահմանադրությունը:

Խորհրդային պետությունը (ԽՍՀՄ, վորպես ազգային իրավահավասարության իրադրժման ձև: Ազգերի փաստական իրավահավասարությունը ԽՍՀՄ-ում: Հեռամանց ժողովուրդներին ցույց տրվող տնտեսական և կուլտուրական ոժանդակությունը: Մեծապետական շովինիզմի, վորպես գլխավոր վտանգի, ինչպես և տեղական նացիոնալիզմի դեմ պայքարելու խնդիրը:

Խորհրդային պետությունը վորպես պրոլետարական դեմոկրատիայի, շահագործողների դեմ ուղղված դեմոկրատիայի ձև: Խորհուրդները վորպես սոցիալիզմի կառուցմանն ակտիվ մասնակցելու համար մասնաճյուղի պրոլետարիատի ղեկավարության ներքո համա-

խմբելու և կազմակերպելու ձև: Խորհուրդների դերն ու խնդիրները վերակառուցման շրջանի պայմաններում:

Խորհուրդների, վորջ պետական ապարատի աշխատանքը մասսաներին յերկրի սոցիալիստական վերակառուցման բաղժեփկյան տեմպերի համար պայքարի հանելու լողունգով արմատական վերակառուցման յինթարկելու անհրաժեշտությունը:

Բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարելը, վորպես դասակարգային պայքարի հատուկ ձև: Բյուրոկրատիզմի դասակարգային բնույթը: Բյուրոկրատիզմի վտանգը: Բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարելու հիմնական գծերը— ինքնաքննադատություն ծավալում, կատարման ստուգում, ապարատի գտում, բանվոր դասակարգի առաջավոր աշխատողների, առաջավոր կոլտնտեսականների, հարվածայինների առաջնություն: Կուսակցության ԿԿ-ի ղեկավարության պլենումի ցուցմունքը, թե «խորհուրդներում առաջին տեղը պետք է պատկանի—բանվորական կենտրոններում» լավագույն հարվածայիններին, դյուրում» առաջավոր կոլտնտեսականներին, կուսակցական թե անկուսակցական»: Բանվորների մասնալքարը պետական կառավարման մեջ ներդրավելու նոր ձևերի զարգացումը (բանվորական բրիգադներ, սոցհամատեղություն, «թեթև հեծնալորեր» խմբեր և այլն):

Ապարատն ամենամեծ չափով շրջաններին ու դյուրդերին մոտեցնելու խնդիրը: Գավառների վերացման և շրջանների վորպես դյուրում սոցիալիստական շինարարության հիմնական ողակի՝ ամրացման նշանակությունը:

Յերեսով դեպի կոլտնտեսային շինարարությունը, վորպես խորհուրդների առաջնահերթ խնդիրը դյուր-

դրւմ: Խորհուրդները համատարած կոլեկտիվացման շրջաններում: Համատարած կոլեկտիվացման շրջաններում խորհուրդները վերացնելու լոզունգի սխալ և ուսուցողական իստական բնույթը:

Կոլտնտեսային շինարարութեան ղեկավարութիւնը դյուղական խորհուրդների աշխատանքի կենտրոնակետը դարձնելու անհրաժեշտութիւնը: Կուսակցութեան լեռնային գիծը գործնականում կիրառելու, խորհուրդները կուսակցութեան գլխավոր գծի կիրառման համար բազմամիլիոն մասսաների կողմից մղվող պայքարի իրական ղեկավար դարձնելու ուղութեամբ դյուղական խորհուրդների կատարելիք գերի ուժեղացման անհրաժեշտութիւնը: Տնտեսական և կուլտուրական շինարարութեան գործնական ղեկավարութիւնը, կոլտնտեսութեան կազմակերպչական-տնտեսական սովորացման, ցանքի կամպանիաների հաջող անցկացման, բերքահավաքի, հացամթերումների և այլ խնդիրների համար պայքարելը, վորպես խորհուրդների աշխատանքի վերականգնման հիմնական խնդիրները դյուղում:

Խորհուրդների խնդիրը բատրակների ու չքավորների կազմակերպման ուղղութեամբ, կոլեկտիվացման չենթարկված շրջաններում: Բանվոր դասակարգի ակտիվ աջակցութիւնը դյուղական խորհուրդների վերականգնման գործում:

Այլ ուսուցողական և արոցկիզմի ջանքերով, վորպես պետապարտից բյուրոկրատիզմի արմատախիչ անելու համար հաջող պայքարելու պայման:

Պայքար խորհրդային ապարատում թե՛ աջ և թե՛ «ձախ» ուսուցողական դրսևլորումների դեմ: Ուսուցողականների վտարումը խորհուրդներից:

ՍՊԱՌՈՂԱԿԱՆ ԿՈՈՊԵՐԱՏԻՍՅՈՒՆԻ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Սպառողական կոոպերացիայի դերն ու նշանակութիւնը սոցիալիստական շինարարութեան մէջ: Լեռնային կոոպերացիայի գերի մասին պրոլետարիատի դիկտատուրայի շրջանում:

Պետականութիւնը և սպառողական կոոպերացիան, վորպես առեւտրի հանրայնացման մէջ: Հանրայնացման սկիզբի դերակշիռը դերը յերկրի տարածքային շրջանառութեան մէջ և մասնավոր: Վտարումը: Սպառողական կոոպերացիայի բացառիկ դերը ապրանքային շրջանառութեան մէջ:

Սպառողական կոոպերացիան, վորպես մի մասսայական կազմակերպութիւն, վոր սոցիալիստական շինարարութեան պրոցեսի մէջ և ներդրում միլիոնավոր մանր արտադրողների:

Կոոպերացումը շրջանառութեան սփերայում, վորպես արտադրական կոոպերացման ավելի բարձր ձևերի անցման նախապայտրաստում: Կոոպերացիայի դերը դյուղացիութեան չքավոր-միջակ մասսաների շրջադարձը դեպի կոլեկտիվացումը նախապայտրաստելու գործում: Սպառողական կոոպերացիան, վորպես «չարժատար փոխերկից» մէկը պրոլետարիատի դիկտատուրայի ռիտմում:

Սպառողական կոոպերացիայի հաջողութեանը աշխատաւորական մասսաներին կոոպերացման յենթարկելու գործում: Գյուղի և քաղաքի միջև աշխատաւոր ազդեցութեան կոլեկտիվ կոոպերացման յենթարկելը սպառողական կոոպերացիայի հիմնական խնդիրն է:

Դատակարարային պայքարը կոոպերացիայում (պայքար չուկայի տարերքի դեմ, կոոպերացիան իրենց

մասնատիրական շահերի համար ոգտադորձելու ուղղությամբ մասնավորի ու կուլակի կողմից արվող փորձերի դեմ, վնասարարության դեմ և այլն) :

Սպառնալուծության լենինյան հասկացողության խնդրությամբ տրոցկիստների և այլ ուղղափառների կողմից : Կուլակցության պլանավոր դժի հաստատուն հերքումը և կոոպերացիայի եյուլթյան լենինյան հասկացողության խնդրությունների դեմ յեբկու Ֆրոնտով պայքարելը, վորպես սպառնալուծության ձևերից մեկը հաջողությունների պայմաններ :

Սպառնալուծության ներկա խնդիրները : խորհրդային առևտրի անհրաժեշտությունը ՆԵՊ-ի վերջին շրջանում : խորհրդային առևտրի վրայից դեպի ուղիղ միջնորդության համակարգի վերադարձումը անհրաժեշտությունը : խորհրդային առևտրի զարգացման ու բարելավման, ճաղաքի և դրույի կապի ավելի կատարելագործված սոցիալիստական ձևերի միջոցով աստիճանական անցում դեպի սոցիալիստական միջնորդության համակարգ :

Համկ(բ)ԿԿ-ի և ԿԿՀ-ի դեկտեմբերյան (1930 թ.) պլանումի վերաբերյալ և ԿԿ-ի, Ժողովրդականության ու Ցենտրալիզմի վերաբերյալ սպառնալուծության խնդիրների մասին : Սպառնալուծության աշխատանքի վերականգնումը՝ «անպայման ապահովել առաջին հերթին սոցիալիստական շինարարության կարևորագույն բնագավառները, և մատակարարման դրոժը շարկապել արտադրական պլանների կատարման, աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման, բանուժի հոսանքության դեմ պայքարելու և աշխատանքի կազմակերպ-

ման սոցիալիստական ձևերի (սոցմրցման, հարվածայնության և այլն) խրախուսման խնդիրներին» :

Կոոպերացիայի աշխատանքից հարձիհանալու վտարելու, կոոպերացիայի ապարադը խորթ, վնասարարական, բուրժուական ու արտադրատանկալի տարրերից մաքրելու անհրաժեշտությունը :

ԿԿ-ի դեկտեմբերյան պլանումի դիրեկտիվը սպառնալուծության դրույական ցանցի դրույությունը բարելավելու մասին : Ընտրովի կոոպերատիվների վերականգնումը : Գյուղական կոոպերացիայում կոլտոստիկանների դեկալար դեբն ապահովելու անհրաժեշտությունը :

Սպառնալուծության վրա աշխատանքը դրույական սոցիալիստական վերակառուցման շահերին յենթակա դարձնելու անհրաժեշտությունը : Կոլտոստիկանների դեկալարաց մատակարարումը : Մատակարարումը կոլտոստիկաններում, խորհրդային սոցիալիստական միջնորդության և ՄՏԿ-ներում արտադրական պլանների կատարման սոցմրցման ու հարվածայնության խրախուսման խնդիրներին շարկապելու անհրաժեշտությունը : Կոլտոստիկաններում և խորհրդային սոցիալիստական հասարակական անունը ծավալելու ու բարելավելու, դաշտային աշխատանքների ժառանգի դաշտում անդի դորժը կազմակերպելու խնդիրները :

Սպառնալուծության դեբն հասցի ու հումքի մթերքման դորժում : Ապրանքային ու պարենային լրացուցիչ ռեսուրսների մոբիլիզացիայի խնդիրները (սպառնալուծության միջնորդության, դնումը շուկաներում, անհատական կոնսուլտացիայի միջոցով կոլտոստիկանի արտադրության չհանրայնացված մասերի դեբդրելումը և այլն) :

մասնատիրական շահերի համար ոգտադործելու ուղղու-
թյամբ մասնավորի ու կուլակի կողմից արվող փորձերի
դեմ, վնասարարության դեմ և այլն) :

Պետառևտրի յեղ սպառնող սերտացիայի դերի ու
նշանակության լենինյան հասկացողության խեղա-
թյուրումը տրոցկիստների և աջ սոյուզառնիստների
կողմից : Կուսակցության գլխավոր դժի հաստատուն
հերքումը և կոոպերացիայի ելույթյան լենինյան հա-
կացողության խեղաթյուրումների դեմ յեղվող
քրոնոսով պայքարելը, վերջինս սպառնող սե-
րտացիայի ձեռք բերած հաջողությունների պայմաններ :

Սպառնող սերտացիայի ներկա խնդիրները : Խորհրդա-
յին առևտրի անհրաժեշտությունը ՆԵՊ-ի վերջին շը-
ղանում : Խորհրդային առևտրի վրայից դեպի ուղիղ
մթերանոթխառակումը վոստոնի ու անթույլատրելիու-
թյունը : Խորհրդային առևտրի զարգացման ու բարե-
րավման, քաղաքի և դյուդի կապի ամփոփ կատարելա-
դործված սոցիալիստական ձեռքերի միջոցով աստիճա-
նական անցում դեպի սոցիալիստական մթերանոթխա-
ռակումը :

Համկ(բ)ԿԿ-ի և ԿՎՀ-ի դեկտեմբերյան (1930 թ.)
պլենումի վերոշումները և ԿԿ-ի, Ժողովրդխորհրդի ու Յենտ-
րասոյուդի վերոշումը սպառնող սերտացիայի խնդիրներ
մասին : Սպառնող սերտացիայի աշխատանքի վերակա-
ռուցումը՝ «անսպասան ապահովել առաջին հերթին սո-
ցիալիստական շինարարության կարևորագույն բնա-
դավառները, և մատակարարման դործը շաղկապել աք-
սիալական պլանների կատարման, աշխատանքի աք-
սիալրոշականության բարձրացման, բանուծի հոտա-
նության դեմ պայքարելու և աշխատանքի կազմակերպ-

ման սոցիալիստական ձեռքերի (սոցմրցման, հարգա-
ծայնության և այլն) խրախուսման խնդիրներին» :

Կոոպերացիայի աշխատանքից «չարձակաճ վողկե-
վտարելու, կոոպերացիայի ապարատը խորթ, վնասա-
րարական, բուշոկրատական ու սպորտունիստական
տարրերից մաքրելու անհրաժեշտությունը :

ԿԿ-ի դեկտեմբերյան պլենումի դիրեկտիվը սպա-
ռնող սերտացիայի դյուդական ցանցի դրությունը բարե-
րավելու մասին : Ընտրովի կոոպերատիվների վերա-
կանդնումը : Գյուղական կոոպերացիայում կոլտնտե-
ստիկանների ղեկավար դերն ապահովելու անհրաժե-
շտությունը :

Սպառնող սերտացիայի վողջ աշխատանքը դյուդա-
տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման շա-
հերին յենթակա դարձնելու անհրաժեշտությունը :
Կոլտնտեսականների դերադանց մատակարարումը : Մա-
տակարարումը կոլտնտեսություններում, խորհրդանե-
սություններում և ՄՏԿ-ներում արտադրական պլան-
ների կատարման սոցմրցման ու հարվածայնության
խրախուսման խնդիրները շաղկապելու անհրա-
ժեշտությունը : Կոլտնտեսություններում և խորհրդա-
տնտեսություններում հատարակական անունը ծավալե-
լու ու բարերավելու, դաշտային աշխատանքների ժա-
մանակ դաշտում սննդի դործը կազմակերպելու խը-
դիրները :

Սպառնող սերտացիայի դերը հացի ու հումքի մը-
թեքման դործում : Ապրանքային ու պարենային լրա-
ցուցիչ ռեսուրսների մոբիլիզացիայի խնդիրները (ա-
պակենտրոնացված մթերումներ, դնումը շուկանե-
րում, անհատական կոնտրակտացիայի միջոցով կոլ-
տնտեսականի արտադրության չհանրայնացված մասի
ընդգրկումը և այլն) :

Մնացողները չունենալով խոսքի կերպարան, հա-
փառակամներն ու վատնակներն դեմ պայքարելու
անհրաժեշտությունը: Ապրանքաշրջանառությունն ա-
վելացնելու նպատակով սպառողականության անա-
հաշվարկ անցկացնելու, կոոպերատիվ ներքին ու-
սույթները մոբիլիզացիայի յենթարկելու և փոխակու-
սակման անհրաժեշտությունը:

Մասնակների հասարակական մոբիլիզացիան, վոր-
պես սպառողականության աշխատանքի արժանատիան
բարելավման անհրաժեշտ պայման: Կոոպերատիվ աշ-
խատիվ կազմակերպելու և նրա հետ սխտեմատիկ ուշ-
խառանք կատարելու անհրաժեշտությունը:

3-րդ քննա

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՓԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ

Միասնական ֆինանսական պլանը հնդամյակի
թիվերով տարվա ժողովրդական պլանի սխտեմում:
Նրա տարբերությունը պետական բյուջեից: Բաժան-
բաժան ֆինանսական պլաններից (պարբերական, ար-
դյունաբերության, կոոպերացիայի, հասարակական
կազմակերպությունների և այլ միավորների առանձին
ֆինանսական պլանները) միասնական ֆինանսական
պլանի անցնելու հսկայական նշանակությունը: Մի-
ասնական ֆինանսական պլանը վորպես սոցիալիստա-
կան շինարարության վիթխարի հաջողությունների
արտահայտություն: Միասնական ֆինանսական պլանը
խոսքի կատարելու անհրաժեշտությունը վորջ ժող-
ովրդական պլանի կատարման համար: 1931 թ. ֆի-
նանսական պլանի տեղում նախորդ տարվա ֆինան-

սական պլանի համեմատությամբ, վորպես յերկրի
ժողովրդական յեկամտի տեղանք արտահայտություն:

Ֆեկամուտների աղբյուրները ֆինանսական պլա-
նում: Հանրայնացված սեկտորի յեկամուտները (ար-
դյունաբերության, արանսպորտի, պետականության, կո-
ոպերացիայի և այլ կառավարությունները) վորպես յեկա-
մուտների հիմնական ու դերակազմող մաս: Արտադրու-
թյան քանակական առաջադրությունները և վորակա-
կան ցուցանիշները (ինքնարժեքի իջեցում) հարյուր
տոկոսով կատարելու վիթխարի նշանակությունը ար-
դյունաբերության և դյուղատնտեսության մեջ ֆի-
նանսական պլանի կատարման համար:

Հարկերը և նրանց տեսակաբար կշիռը ֆինանսա-
նում: Նորհրդային իշխանության հարկային քաղա-
քականության դասակարգային ելությունը: Նրա աջ-
մատական տարբերությունը կոոպերացիայական յեր-
կրների և ցարական Ռուսաստանի հարկային քաղա-
քականությունից: Հարկերը քաղաքում և դյուղում:
1931 թ. դյուղմիասնակը և նրա տարբերությունը
անցյալ տարվա հարկից: Կոոպերացիությունների և կո-
տնտեսականների հարկման առանձնահատկություն-
ներն ու առավելությունները հենաստեղծականների
համեմատությամբ: Հարկային արտոնությունները:
Կուլակային տնտեսությունների անհատական հարկու-
մը:

Աղբյուրականության կամավոր վճարումները: Փո-
խառություններ: Փոխառությունների նշանակությունը
մեզ մոտ և կապիտալիստական յերկրներում: Փո-
խառության բաժանորդագրվելու կամավորությունը:
«Հնդամյակի յերրորդ, վճարական տարվա» փոխառու-
թյունը: Ինքնահարկում: Ինքնահարկման միջոցով հա-

վաճելիս զուգարները ոգտադործումը: Խնայելիս ամառ-
նային խնդիրները, վորպես ազգաբնակչության խնա-
յումների կազմակերպիչների: Ավանդները և կոոպերա-
տիվները, ապահովագրական զուգարների համա-
գումը, վարկերի վերագործումը:

Հարկերի և ազգաբնակչության այլ պարտադիր ու
կամավոր վճարումների յեկամտային աղբյուրները ժա-
մանակին (Ֆինանսային տնտեսական ժամկետներում)
գումարումը վիժխարի նշանակչությունը Ֆինանսական
պլանի կատարման համար:

Ֆինանսական պլանի ծախսերի ուղղությունը: Ժո-
ղովրդական յեկամաի ոգտադործման արտադրական
քնույթը տնտեսության խորհրդային սխտեմում ի
տարբերումն կապիտալիստական սխտեմի: Միջոցների
մեծ մասի ծախսումը ժողովրդական տնտեսության ֆի-
նանսավորման, արդյունաբերության և գյուղատնտե-
սության սոցիալիստական վերակառուցման, արանո-
գորտի վերակառուցման և կոմունալ շինարարության
վրա: Արդյունաբերության կապիտալ շինարարության,
ՄՏԿ-ների ցանցի ընդարձակման, խորհանտեսության
ների և կոլտնտեսության շինարարության, գյուղ-
ատնտեսական մեքենաշինության և այլ հատկացում-
ների խոշոր աճումը: Սոցիալ-կուլտուրական շինաբա-
րության ծախսերի աճումը (ժողովրդական կրթու-
թյուն, ընդհանուր պարտադիր ուսում, անգրագիտու-
թյան վերացում, կադրերի պատրաստում, տոողջապա-
հություն և այլն):

Կուսակցական կազմակերպությունների, խոց-
հաղորդների, պրոֆմիությունների, տնտեսական կադ-
մակերպությունների և կոլտնտեսությունների դերն ու
խնդիրները ֆինանսական պլանի կատարման համար

ձգվող պայքարում: Խնայողության ուժիմի հաստա-
տուն կիրառման անհրաժեշտությունը: Տնտեսական
հաշվարկը ֆինանսական պլանի կատարման ամենաու-
թեղ լծակն է: Հնգամյակի յերրորդ, վճռական տարվա
ֆինանսական պլանի կատարման համար պայքարել նը-
շանակում և պայքարել սոցիալիստական եկանոմիկայի
հիմքի կառուցումն ալարտելու համար:

9-րդ քեմա

ՊԵՏԱՐ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ՅԵՎ ԲԱՆՎՈՐ ԴԱՍՍԱՐԳԻՑ ԴԵԿԱՎԱՐ ԿԱԴՐԵՐ ՊԵՏՐՈՍՅԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յերկրի կուլտուրական հետաժնացությունը, վոր-
պես սոցիալիստական շինարարության կարելիորագույն
խոչընդոտներից մեկը:

Լենինը կուլտուրական հեղափոխության՝ վորպես
սոցիալիստական հաջող շինարարության անհրաժեշտ
պայմանի մասին: Կուլտուրական հեղափոխությունը,
վորպես պրոլետարիատի սոցիալիստական արշավի
քաղկացուցիչ մասը:

Կուլտուրական հեղափոխությունը, վորպես պրոլե-
տարիատի դասակարգային խնդիր, վորպես դասակա-
րային պայքարի ձեվերից մեկը: Պրոլետարիատի առա-
ջատար դերը կուլտուրական հեղափոխության մեջ:
Դասակարգային պայքարը կուլտուրական ֆրոնտում:

Մասաների ակտիվության վիժխարի աճումը կուլ-
տուրայի համար ձգվող պայքարում: Մրցությունն ու
հարվածայնությունը կուլտշինարարության գործում:
Կուլտարչավ: Կուլտեստաֆետա: Կուլտրանակը վորպես
կուլտուրական հեղափոխության հզոր լծակ:

Կուլակցության գլխավոր դժի համար պայքարել

կալուշինարարության հարցերում: Այլ և «ձախ» ուսար-
տանիցմը կուլտուրական շինարարության հարցերում:

Աղքատյին կուլտուրաների դարդացմանն ոժանդակե-
լու խնդիրները: Կուլտուրական շինարարության գոր-
նական խնդիրները աղքատյին շրջաններում:

«Յկերաններս դեպի տեխնիկան» լոգոնդը վորդես
վճառական ողակ տնտեսական և կուլտուրական շինար-
արության մեջ:

Կուլտուրական Ֆրոնտի մարտական բնադավառները:

ա) Ընդհանուր պարտադիր ուսման և դպրոցների
պոլիտեխնիկացիայի կերպումը կուսակցության մար-
տական խնդիրն է: Համկ(բ)Կ ԿԿ-ի վորոշումը նախ-
նական և միջնակարգ դպրոցի մասին: Խորհուրդները,
գործարանային, կոլտնտեսական ու խորհանտեսական
կադմակերպությունների խնդիրները մասնաշաղկապ
դպրոցի վերակառուցման գործում: Պայքար ուսուց-
չական նոր կադրերի համար և ուսուցչության մեջ
տարբերիք աշխատանքը (ուսուցչական մասսաների զա-
ղաքական դաստիարակությունը, նրանց մտեկավար-
ման մակարդակի բարձրացումը): Կուսակցության
գերեկտիվները ուսուցչության նյութական դրությունը
բարելավելու մասին:

բ) Անդրադիտության վերացումը: Անդրադիտու-
թյան վերացման դպրոցը վորպես հենակետ՝ արդիին-
պլանի, կոլտնտչարժման աճման, կոլտնտչինտարարու-
թյան վորակի համար մղվող պայքարում:

գ) Կուլտչինարարության խնդրի աճող նշանակա-
լությունը գյուղում կուլեկտիվացման հաջողությունների
և կոլտնտեսական մասսաների կուլտուր-քաղաքական
մակարդակի ու պահանջների ավելացման կապակցու-
թյամբ: Կուլտուր-քաղաքական աշխատանքի խնդիրնե-

րը կոլտնտեսություններում: Պրոկտարական իդեոլո-
գիայի արմատացումը կոլտնտեսական մասսաներում:
Վճռական պայքար կուլակային աղդեցությունների
դեմ: Կուլտուրական աշխատանքի ձեվերի ու մեթոդ-
ների վերակառուցումը կոլտնտեսական գյուղի նոր
պայմանների համաձայն:

դ) Բանվոր դասակարգի ծոցից ղեկավար ու տեխ-
նիկական կադրեր պատրաստելու համար պայքարելը:
Մասնագետների նոր կադրերի պատրաստումը և սո-
ցիալիստական շինարարությանն ախտիվ մասնակցող
բոլոր հին մասնագետների առավելագույն ոգտագործ-
ման խնդիրը: Փարգործուներ: ԲՈՒՀ-երի և ԲՏՈՒՀ-
ների վերակազմությունը: Կուլերիտ դպրոցները և
գյուղատնտեսական կրթության ձեվերը: Դասընթաց-
ները և հեռակա ուսուցումը:

յե) Մասսայական կուլտուր-քաղաքական աշխա-
տանքը: Պրոֆիտությունների կուլտաշխատանքի վերա-
կառուցումը: Շրջանային մամուլը: Պատի ու բաղմա-
տիրաժ թերթերը կոլտնտեսություններում և խորհ-
տնտեսություններում: Նրանց դերն ու խնդիրները:
Ուղղիտ և կլինոն ի սպաս կուլտուրական հեղափոխու-
թյան:

Հակակրոնական պրոպագանդան: Մասսաներին
կրոնի ուսակցիոն աղդեցություններից աղատագրելու
համար մղած պայքարում կուսակցության ձեռք բերած
հաջողություններն ամրացնելու անհրաժեշտությունը:
Շովինիզմի ու անտիսեմիտիզմի—դասակարգային թըշ-
նամու հակախորհրդային, հակահեղափոխական յե-
լույթների այդ գրեթե բոլորումների դեմ վճռականորեն
պայքարելու անհրաժեշտությունը:

Միասնական կուլտպլանը վորպես կուլտուրական

Հեղափոխութեան խնդիրները չուրջը ուժերի մոբիլիզացիա կատարելու և կուլտչինարարութեան բայլչեմիկ-յան պլանավորման ձևով:

10-րդ քիմա

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԱՆՎՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԱՎԱՆ-
ԳԱՐԴՆ Ե

Կուսակցութեան պայքարը յերկու փրոնտի վրա
(2 պարագմում)

Բանվոր դասակարգը ժամանակակից Հասարակու-
թեան ամենահեղափոխական, ամենատաղանթոր դասա-
կարգն է: Բանվոր դասակարգի պատմական խնդիրը:
Առաջավոր թեորիայով ղինված մարտական կուսակ-
ցութեան առկայութիւնը, վորպէս Հիմնական պայման
այն բանի, վոր բանվոր դասակարգը կկատարի այդ
խնդիրը: Կոմունիստական կուսակցութիւնը բանվոր
դասակարգի առաջավոր, ամենից ակելի ղիտակից ու
կաղմակերպված ղեկավար մասն է:

Հեղափոխական կուսակցութեան նշանակութիւնն
ու ղերը բանվոր դասակարգի Հեղափոխական պայքա-
րում: Կուսակցութիւնը և պրոլետարիատի մասսայա-
կան կաղմակերպութիւնները: Խորհուրդները, պրոֆ-
միութիւնները, կոոպերացիան և կոմյերիտմիութիւն-
ներ կուսակցութիւնից ղեպի մասսաները ղնադող յար-
ժասար փոկերն են: Մասսաների կուսակցական ղեկա-
վարման ձևերը:

Կուսակցութեան պայքարը բանվոր դասակարգի
մէջ յեղած նեղ ցեխային ու Հեռամնաց տրամադրու-
թիւնների ղեմ:

Համգ(բ)Կ ԽՍՀՄ-ի միակ և միասնական կուսակ-
ցութիւնն է: Կուսակցութեան ղաղափարական ու կաղ-
մակերպչական միասնութեան պահպանման և ամրաց-
ման համար պայքարելը վորպէս պրոլետարական ղիկ-
տատուրայի ղրավման ու ամրապնդման Հիմնական
պայման: Կուսակցութեան յերկաթյա կարղապահու-
թիւնը, վորը հենվում է այն ղիտակից ու ակտիվ մաս-
նակցութեան վրա, վոր ցույց են տալիս կուսանդամնե-
րը կուսակցական կյանքում, վորպէս կուսակցութեան
միաձուլութեան ու մարտունակութեան պահպանման և
ամրացման Հիմնական պայման:

Կուսակցութեան մէջ պառակտում ստեղծելու, նոր
Հակապրոլետարական կուսակցութիւն կաղմակերպելու
ձգտող ֆրակցիոն աչխատանքի ելութիւնը: X համա-
ղումաքի վորոշումը կուսակցութեան միասնութեան
մասին: Միասնութեան հասկացողութեան տարբերու-
թիւնը բայլչեմիկների և մենչեմիկների մոտ: Կուսակ-
ցութեան համար ընդդեմ տրոցկիստական ոպղիցիայի
պայքարելը:

Ներկուսակցական ղեմոկրատիան, նրա ձեւերը կու-
սակցութեան ղանաղան ետապներում:

Բայլչեմիկյան ինքնաքննադատութեան ելութիւնը
և նրա հատուկ նշանակութիւնը յերկրի սոցիալիստա-
լան վերակառուցման պ-մաններում: Ինքնաքննադա-
տութեան լողունդի ոպրոտունիստական խեղաթիւրու-
մը աջ և «ձախ» ուկղոնիստների կողմից:

Դեմոկրատիա ցնտրալիսմը վորպէս կուսակ-
ցութեան կաղմակերպչական կառուցվածքի Հիմնական
եկրունք: Կուսակցութեան կանոնադրութեան Հիմնա-
կան ղրութիւնները:

Կուսակցական բջիջը, վորպէս Հիմնական կուսակ-
ցական կաղմակերպչութիւն: Կուսակցական բջիջների

կառուցման արտադրական սկզբունքը: Կուսակցութեան կազմակերպչական կառուցվածքը (ԿԿ-ից մինչև ԲԶԸ):

Աջ և «ձախ» ուղորտունիստների բաժանումը լենինիզմից, լենինյան բայլչեիկյան կուսակցութեան հարցում:

Մասսաներին սոցիալիստական շինարարութեան բայլչեիկյան տեմպերի համար մոբիլիզացիայի յենթարկելու լուղունդով, կուսակցական կազմակերպութեանների աշխատանքը վերակառուցելու խնդիրները:

Կուսակցական աշխատանքի ծանրութեան կենտրոնը ձեռնարկութեանում ցեխն ու բրիգադը, իսկ դյուղում՝ կոլտնտեսութեանում ու խորհտնտեսութեան փոխադրելը: Տնտեսական պլանների կատարման համար պայքարելը, վորպես կուսակցական աշխատանքի հիմնական մարտական խնդիրը ձեռնարկութեաններում, կոլտնտեսութեաններում և խորհտնտեսութեաններում: Կոմունիստների պարտականութեանն են՝ լինել լավագույն հարվածայինները ձեռնարկութեանում, խորհտնտեսութեանում և կոլտնտեսութեանում, լինել առաջամարտիկը արտադրական պլանի կատարման համար մղվող պայքարում:

Կուսակցութեան անդամների գաղափարական-քաղաքական մակարդակի բարձրացումը, վորպես նրանց կայունութեան և ակտիվութեան կարեւորագույն պայմաններից մեկը: Մարքս-լենինյան դաստիարակութեան խնդիրների հատուկ նշանակութեանը սոցիալիստական շինարարութեան և կուսակցութեան վիթխարի աճման ներկա պայմաններում:

Գյուղական կուսակազմակերպութեանների ամրացումն ու մարտունակութեան օտեղծումը, վորպես կարեւորագույն պայման կուսակցութեան հաջող աշխա-

տանքի համար դյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման ֆրոնտում: Գյուղական կուսակազմակերպութեանների վերակառուցումն ըստ արտադրական սկզբունքի: Խորհտնտեսութեանների, ՄՏԿ-ների և կոլտնտեսութեանների բժիշկների դերը դյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման դործում: Գյուղական կուսակազմակերպութեանների ամրացման դործում՝ արդյունաբերական կուսակազմակերպութեանների աջակցութեան անհրաժեշտութեանը: Գյուղական կուսաշխատանքի կարեւորագույն բնագավառներն աշխատողներով ամրացնելու և կադրեր պատրաստելու խնդիրը: Գյուղական կուսակազմակերպութեանների առումը դյուղատնտեսական բանվորների, առաջավոր կոլտնտեսականների, կանանց և կոմյերիտականների հաշվին ապահովելու անհրաժեշտութեանը:

Կուսակցութեան սլաքարը յերկու ֆրոնտի վրա՝ բնդղեմ բացահայտ աջ ուղորտունիզմի, բնդղեմ «ձախ» ֆրակցիայով քողարկված ուղորտունիզմի, բնդղեմ կուսակցութեան դժից յեղած թեքումների նկատմամբ հաշտվողականութեան, վորպես բայլչեիկիզմի հիմնական սկզբունքներից մեկը:

Աջ և «ձախ» թեքումները վորպես արտահայտութեան այն ճնշման, վոր դործում են կուսակցութեան վրա սյրոլիտարիատի համար խորթ դասակարգային ուժերը: Յերկու ֆրոնտով պայքարը վորպես կուսակցութեան լենինյան դժի իրադործման պայման:

Աջ և «ձախ» թեքումները կուսակցութեան մեջ կուսակցութեան պատմութեան զանազան ետապներում:

Տրոցկիստների պայքարը կուսակցութեան դեմ, շեշտափոխութեան ուժերին հալատ չընծայելը (մեր յերկրում սոցիալիզմի հաղթանակման հնարավորութեան

բացատրումը, քանի որ դասակարգիչ և դյուստիցիոսթյան հիմնական մասսաների ամուր դաշինքի հնարավորութ-
յան բացատրումը) և կեղծ-հեղափոխական «ձախ» ֆրա-
զաներով պարուրված անձնատուրքյունը, վորպես
տրոցկիզմի էություն: Տրոցկիզմի ջախջախումը: Կու-
սակցության XV համագումարի վորոշումը տրոց-
կիստներին կուսակցությունից վտարելու մասին: Տրոցկու անցումը մենչևիլիկյան հակահեղափոխության
բանակը:

Կոլեկտիվացման անցկացման շրջանում տեղի ու-
նեցած «ձախ» խտրությունները, վորպես տրոցկիզմի
տրադիցիաներին դործնականում հարություն տալու
անդիտակցական փորձ: Տրոցկիզմի նկատմամբ հաշ-
տվողականության, տրոցկիզմի տրադիցիաներին դործ-
նականում հարություն տալու փորձերի դեմ վճռական
պայքար մղելու անհրաժեշտությունը:

Աջ թեքումը վորպես գլխավոր վտանգ կուսակցու-
թյան մեջ սոցիալիստական ծավալուն արշալի չըջա-
նում:

Աջ թեքման հեռացումը կուսակցությունից՝ կու-
սակցական քաղաքականության բոլոր հիմնական հար-
ցերի առթիվ: Յերկրի ինդուստրացման տեմպերը դան-
դաղեցնելու դիժը աջերի մոտ: Լենինյան կոստյումատիվ
պլանի խեղաթյուրումը աջ սոցիալիստների կողմից:
Այլերի թերահավատությունն ու պայքարը խորհրդանո-
սությունների շինարարության և կոլեկտիվացման ծա-
վալման դեմ: «Կուլախի խաղաղ ներածումը սոցիալիզմի
մեջ» թեորիան: Աջերը չեն հասկանում, վոր ինչքան
ծավալվում և գրոհը կապիտալիստական տարրերի վրա,
այնքան ավելի անխուսափելի չե դառնում դասակար-

դային պայքարի արումը: Դասակարգային պայքարի
մարման աջ կուրսը:

Աջ թեքման դիժը վորպես յերկրի կուլակային-կա-
պիտալիստական տարրերի առաջ անձնատուր լինելու
դիժ: Սոցիալիզմի կառուցման դործի տապալումը և
մեր յերկրում կապիտալիզմի վերականգնումը կլինեն
աջ թեքման դժի անխուսափելի արդյունքը, յեթե այդ
գլխին իրադործվի: XV կուսհամագումարի վորոշումը
աջ սոցիոլիզմայի հայացքների և Համկ(ր)ի-ի պատկա-
նելիության անհամատեղելիության մասին:

Աջ և «ձախ» թեքումների դերքերի միացումը:
«Ձախ» խտրությունները և նրանց ոժանդակ դերը աջ
թեքման համար: Ընդ դժվարությունների չարապոր-
ծումը վորպես աջ և «ձախ» սոցիալիստների ընդ-
հանուր սրբիմ:

Առաջիկայում ևս յերկու Ֆրոնտի վրա բնդդեմ
«ձախ» սոցիալիստների և տվյալ շրջանի գլխավոր
վտանգ աջ թեքման—ամենավճռական, անհաշտ ու ան-
խնայ պայքար մղելը, վորպես հաղթական առաջխաղաց-
ման և այդ ճանապարհին կանգնած դժվարությունների
հաղթահարման հիմնական պայման:

Յերկու Ֆրոնտի վրա վճռական պայքարի անհրա-
ժեշտությունը չմոռնող հաշտվողական տարրերի դեմ ա-
ռաջիկայում ևս ամենավճռական ու անհաշտ պայքար
մղելու անհրաժեշտությունը:

Աջ «ձախ» բլոկի իդեոլոգիան և տակտիկան:

Կուսակցությունը խաբելու և յերկերեսանության,
կուսակցության դժին ձեվականորեն համաձայնվելու
և սեփական սխալները ձեվականորեն բնդունելու, սա-
կայն այդ բնդունումն ու համաձայնությունը կուսակ-
ցության գլխավոր դժի համար ակտիվ պայքար չհաս-

տատելու պրակտիկայի դեմ անխնայ պայքարելու անհրաժեշտութիւնը: Կուսակցութեան գլխավոր գծի ահա-տիվ պաշտպանութիւնը և այդ գծից շեղող թեքումների դեմ ակտիվ պայքարելը կուսակցութեան յուրաքանչյուր անդամի պարտականութիւնն է:

Ուղորտունիլմի դործնական դրսեւորումների դեմ անշեղ պայքարելու անհրաժեշտութիւնը:

Ազգային հարցում յեղած թեքումները: Մեծապե-տական շփոթելիքի և տեղական նացիոնալիզմի էյու-թիւնը: Մեծապետական թեքումը վերադառնալով պատանգ կուսակցութեան մեջ: Ազգային հարցում յեղած այս յերկու թեքումների և նրանց նկատմամբ հաշտու-ղականութեան դեմ պայքարն ուժեղացնելու անհրաժեշ-տութիւնը, միաժամանակ ուժեղացնելով ուղադրու-թիւնը լենինյան աղգային քաղաքականութեան գործ-նական կիրառման ուղղութիւնը:

11-րդ ԹԵՄԱ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՃԳՆԱԺԱՐԸ ՅԵՎ ԿՈՄԻՆՏԵՐՆԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Ներկա համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը վերադառնալով կերպարողութեան ճգնաժամ: Այն պայման-ներն ու հանգամանքները, վեր ներկա ճգնաժամը դարձ-նում են առանձնապէս տեղական, կապիտալիստական սիստեմի համար առանձնապէս ջախջախիչ, ժողովրդա-կան մասսաների համար առանձնապէս քայքայիչ: Ժա-մանակակից ճգնաժամը, վերադառնալով կապիտալիզմի հե-տադարձիկային ընդհանուր ճգնաժամի ֆոնի վրա դար-ջացող ճգնաժամ: Արդյունաբերական ճգնաժամի հյու-սումը աղքատային խորը ճգնաժամի հետ:

Համաշխարհային կապիտալիզմի բոլոր հակասու-թիւնների սրումը ճգնաժամի հետեւանքով: Հակասու-թիւնների սրումը կարեւորագույն իմպերիալիստական յերկրների միջեւ, իմպերիալիստական յերկրների և պա-ղուծային և կախյալ յերկրների միջեւ, կապիտալիս-տական տնտեսութիւնների ներսում բուրժուազիայի և շրջակա արհաւիրքի միջեւ:

«Կադալիստիկ» կապիտալիզմի» սպորտունիտա-կան թեքիւնի անանկութիւնը ներկա տնտեսական ճգնաժամի առաջ:

Բուրժուազիայի անողոք արշավը սրտիտարիստի կենսական մակարդակի դեմ: Գործադրիւթեան հակա-յական աճումը արտադրութեան ուժեղ կրճատման հե-տեւանքով, աշխատավարձի իջեցում, գործադրիւթեան նպաստների նվազում: Ֆաշիստական—վոստիկանա-կան ռեժիմի ուժեղացումը կապիտալիստական յերկրնե-րում: Պրոլետարիատի հեղափոխական շարժման և դա-ղութային ու կախյալ յերկրների աղգային հեղափոխա-կան շարժման աճումը: Տնտեսական մարտերի վերա-ծումը քաղաքական մարտերի և հեղափոխական ճգնա-ժամի նախադրյալների աճումը մի շարք յերկրներում: Գործադրիւթեան աճումը: Քաղաքական ցույցեր: Գոր-ծադրիւթեան պայքարն ու յելուժները (Գերմանիա, Անգլիա): Իսպանիայի հեղափոխութիւնը: Ձինական կարմիր բանակի հաջողութիւնները: Յեղաքայրական կոմկուսակցութիւնների թվի ու աղբիւրքեան աճու-մը:

ԽՍՀՄ-ի և կապիտալիստական տնտեսութիւնների հարաբերութիւնները: ԽՍՀՄ-ի սոցիալիստական շի-նարարութեան հաջողութիւնները, վերադառնալով միջազգա-յին հեղափոխութեան հենարան և շարժիչ ուժ: Համաշ-

խորհային անտեսական ճգնաժամը և ԽՍՀՄ-ի սոցիալ-
լիստական շինարարության հաջողությունները, վոր-
պես կապիտալիստական աշխարհի և ԽՍՀՄ-ի միջև
գոյություն ունեցող հակասությունները սրման գոր-
ծոն։ ԽՍՀՄ-ի դեմ պատերազմելը վորպես ընթացիկ
չըջանի գլխավոր վտա. գ.։ Միջազգային պրոլետարիա-
տի և ԽՍՀՄ-ի բանվոր դասակարգի խնդիրները պա-
տերազմի վտանգի կապակցությամբ։

Սոցիալ-դեմոկրատիայի վերասերումը վորպես սո-
ցիալ-ֆաշիզմ։ Սոցիալ-ֆաշիստներն անցել են բա-
ցահայտորեն պաշտպանելու բուրժուազիային՝ բանվոր
դասակարգի վրա վերջինիս սկսած հարձակման ընթաց-
քում։ Սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցությունները
վորպես բուրժուազիայի հարվածային ֆաշիստական
ընդհան աշխարհարում, վոր վարում և բուրժուազիան
ընդդեմ բանվորական հեղափոխական շարժման և դա-
շուխների ազգային-հեղափոխական շարժման վերելքի
ինչպես նաև ԽՍՀՄ-ի դեմ պատերազմ նախապատրաս-
տելու գործում։

Կոմինտերն, նրա նշանակությունն ու հիմնական
նպատակը։ ՀամԿ(բ)ի-ի դերը Կոմինտերնում և ուսա-
կան բայլչեվիզմի փորձի միջազգային նշանակու-
թյունը։

Կոմինտերնի խնդիրներն ու տակտիկան կապիտա-
լիստական ճգնաժամի և հեղափոխական շարժման վե-
րելքի ներկա պայմաններում։ Բանվոր դասակարգի մե-
ծամասնության նվաճումը, վորպես կոմկուսակցության
հիմնական խնդիր։ Բանվոր դասակարգի մեծամասնու-
թյան նվաճման համար պայքարելու ձևերն ու մեթոդ-
ները։ Պրոֆիտությունների մեջ կոմկուսակցություննե-
րի կատարելիք տշխատանքի խնդիրներն ու ձևերը։

Դասակարգ դասակարգի դեմ տակտիկայի, ցածրից
միասնական ֆրոնտի տակտիկայի, դասակարգային
մարտերի խնդրություն դեկավարման տակտիկայի կի-
րառումը Կոմինտերնի կողմից։ Մասնայական պրոլե-
տարական կադակերպություններին ակտիվ մասնակ-
ցելու խնդիրը կոմունիստները պետք և չադկապեն ֆա-
շիստականացող սոցիալ-դեմոկրատիայի, հատկապես նր-
ա «ձախ» թևի դեմ անհաշտ պայքար մղելու խնդրին։
Մեհրաթեւտ և, վոր Կոմինտերնի սեկցիաներն ուժեղաց-
նեն շարք պայքարը, ինչպես նաև աշխարհ, վոր
մղվում և բանվոր դասակարգի առանձին խավերի վրա
նացիրոնալ-ֆաշիզմի դործած ազդեցություն դեմ։

Կոմկուսակցության պայքարը պրոլետարիատի հե-
ղեմոնիայի համար աղղային-ազատադրական շարժման
մեջ։

Կոմինտերնի սեկցիաների բայլչեվիկացումը։ Տրոց-
կիզմի և աջ ոպորտունիստական թեքման ջախջախումը
Կոմինտերնի սեկցիաներում։ Կոմկուսակցությունների
դոումը բացահայտ ոպորտունիստական տարրերից վոր-
պես Կոմինտերնի սեկցիաների մարտունակությունն ու-
ժեղացնող միջոց։ Միջազգային տրոցկիզմի հակահեղա-
փոխական բնույթը։ Աջ ոպորտունիստական թեքումը
վորպես սոցիալ-դեմոկրատիայի ազենտուրա Կոմին-
տերնի շարքերում և վորպես ընթացիկ չըջանի գլխավոր
վտանգ։ Կոմինտերնում յեղած աջերի ոպորտունիստա-
կան հայացքները հակախորհրդային պատերազմի վտան-
դի, սոցիալ-դեմոկրատիայի և հատկապես նրա «ձախ»
թևի դեմ վճռականորեն պայքարելու անհրաժեշտու-
թյան հարցերի աթթիվ։ Աջերի միացումը «կադակերպ-
ված կապիտալիզմի» սոցիալ-դեմոկրատական թեորիա-
յին։ ԿիԳԿ-ի X պլենումի վորջումը կոմկուսակցու-

Քյան պատկանելիության և ավ թեքման հայադքների
պաշտպանության անհամատեղելի լինելու մասին:

Կոմիտեների կողմից յերկու Փրոնտի վրա—պլան-
վոր վտանգ հանդիսացող բացահայտ ավ ուղորտունիդմի
և այդ ուղորտունիդմն ամրապնդող «ճախ» խոտորում-
ների, ինչպես նաև նրանց նկատմամբ հաշտվողակա-
նության դեմ հետադաշում ևս ամենաանհաշտ պայքար
մղելու խնդիրը:

6-րդ թեմա. Կուսակցության թաղաքականությունը ֆի-
նանսների ապարիդում 38—39

8-րդ թեմա. Պայքար կուլտուրայի և բանվոր դասակար-
գից ղեկավար կազմեր պատրաստելու համար 39—42

10-րդ թեմա. Կուսակցությունը բանվոր դասակարգի տվան-
դարդն և Կուսակցության պայքարը յերկու
Փրոնտի վրա 42—48

11-րդ թեմա. Համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը
և կոմիտեների խնդիրները 48—52

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Եջ

1-ին թեմա. Յերկու սխառն (կապիտալիստական աշխարհ և կուլտ.)	3—6
2-րդ թեմա. Յերկրի ինդուստրացումը սոցիալիստական չինարարության հիմնական լծակն է	6—10
3-րդ թեմա. Գյուղատնտեսության սոցիալիստական վե- րակառուցում	10—20
ա) Գյուղատնտեսության դարդացման յերկու ուղիները	
բ) Խորհրդատնտեսության ճյուղներ, ՄՏԿ-ներ	
գ) Կոլտնտեսային շարժումը ներկա շրջանում	
դ) Աշխատանքի կազմակերպումը և յեկամաւոր- ների բաշխումը կոլտնտեսության ճյուղներում	
յե) Պլանանալորումը և մասնագիտացման խնդիրները գյուղատնտեսության մեջ	
4-րդ թեմա. Սոցիալիստական չինարարության ներկա շըր- ջանը	20—23
5-րդ թեմա. Ագրոտեխնիկայի, ագրոնոմիայի և գյուղա- տնտեսական արտադրության կազմակերպման հարցերը	23—30
ա) Բայլլեմիկներ խնդիրները գյուղատնտե- սական արտադրության ատալալոր տեխնի- կային ախրադիտելու աաղարիղում	
բ) Ագրոտեխնիկայի և գյուղատնտեսական ար- տադրության կազմակերպման հարցերը	
6-րդ թեմա. Խորհուրդների գերն աւ իշանտեւության ճեղ- կա շրջանում	30—34
7-րդ թեմա. Սպառողական կապերայի հերթական խնդիրները	34—39

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0237335

Треть 20 400. (1 1/2 ш.)

53.955

**ПРОГРАММА НАЧАЛЬНОЙ ПАРТИЙНОЙ
ШКОЛЫ ДЛЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ
РАЙОНОВ**

Госиздат ССР Армении
Ереван — 1981